

Jankovic-Mes
klanica i prerada mesa

Lačarak, Železnička 40, Tel/Fax: 022/671-006
www.jankovic-mes.co.rs

PHILIP DUŠEĆI
NIJE VAŽNO GDE, VAŽNO JE NA ČEMU...

philip
Filipovic Co.

Jarački put bb
22000 Sremska Mitrovica
+381 22 624 665
www.duseciphilip.com

**hrana
produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina V • Broj 94 • 18. novembar 2016. • cena 40 dinara

**сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

Foto: M. Mileusnić

MUKE

Mladi povrtar Siniša Stojković iz Kukujevaca sa ocem Slobodanom, uz ratarstvo na 35 jutara zemlje, bavi se i povrtarstvom. Proizvode sopstvenu rasadu i gaje gotovo sve vrste povrća: krompir, crni luk, lubenice, dinje, papriku, kukuruz šećerac i cveklu.

Kako kaže, ove jeseni je prodaja krompira slabo išla, a imali su i nevolju sa lukom, jer je zbog lošeg semena propalo 80 odsto proizvedenog roda.

Strana 7.

U OVOM BROJU

OBELEŽEN SVETSKI DAN JABUKA

Voće koje ima kupca! Strana 6.

ISTINA O IZVOZU SVINJA U RUSIJU

Blokada zbog kuge Strana 13.

ODLUKOM VLADE SRBIJE

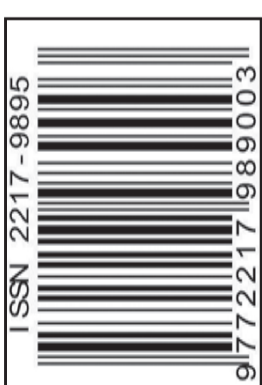
Država kupuje kukuruz Strana 5.

SMS MALI OGLASI 063/8526-021

MOLOVIN

STEVA SMAJIĆ, POLJOPRIVREDNIK

Čekamo bolja vremena Strana 11.

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА СЛУЖБА • Сремска Митровица •
Светог Димитрија 22

od 7.11. do 10.11. 2016.

Rast cene pšenice

Dešavanja na svetskim berzama

produktna berza ad novi sad

"Produktna berza" AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail: nsberza@eunet.rs, www.proberza.co.rs

RUMA • MINISTAR POLJOPRIVREDE BRANISLAV NEDIMOVIĆ

Otvaranje novih tržišta i podsticaj proizvodnje

- Moramo se osloboditi nekih demagoških stvari u poljoprivredi i prestati da plaćamo sve isto, jer onda tu nema razvoja. Uložiću ogromnu energiju i snagu, zajedno sa svojim timom, da ovo uspostavimo – rekao je ministar Nedimović

Prilikom nedavne posete kompaniji „Donera“ u Rumi, ministar poljoprivrede u Vladi Republike Srbije **Branislav Nedimović**, je u obraćanju medijima govorio o mnogim aktuelnim merama koje ministarstvo preduzima kako bi se brojni problemi u poljoprivredi rešili, i narednim koracima i planovima, kojima bi se naša poljoprivreda učinila savremenom i konkurentnom na mnogim tržištima.

- Mi sada radimo zajedno sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD), start up kredite, i želimo sve ono što je novo u poljoprivrednoj proizvodnji, bilo da je reč o podizanju zasada, čuvanju ili preradi. Isto tako radićemo i sa poslovnim bankama na teritoriji Srbije. Donosimo kompletne mere

agrarne politike, koje usaglašavamo sa delegacijom Svetske banke. Želimo da koristimo alate koji su dali dobre rezultate, i borićemo se da od MMF-a dobijemo one mere koje će povećati konkurentnost. Do kraja godine očekuje nas još dosta posla, i u pogledu donošenju mera agrarne politike i usvajanja samog budžeta. Jedna od bitnijih stvari na kojima ćemo insistirati jeste prerađivački sektor, investicije u mehanizaciju, skladišne prostore, u sušare i sve ono što povećava konkurentnost srpske poljoprivrede i agrara. Pored dobre priče sa Ruskom federacijom koja je otvorila dobre perspektive pre desetak godina za razvoj voćarstva i izvoza, mi smo potpisali sertifikate sa Republikom Kinom, vezanih za izvoz jagnječeg

i goveđeg mesa. Naše tri kompanije su dobile ove sertifikate i one će započeti izvoz na ovaj prostor. Dva prerađivača su iz Vojvodine, a jedan je iz centralne Srbije. Mi na ovaj način kao ministarstvo, otvaramo mogućnosti za razvoj proizvodnje i prerade. Pre desetak godina nismo imali ovakve zasade voća u Srbiji, ali je mogućnost tržišta stavila u izgled proizvođačima da hoće da razvijaju višegodišnje zasade, što je za rezultat dalo povećan razvoj voćarstva i povrtarstva u našoj zemlji. Nadam se da će ova prilika koja nam se ukazala, kao posledica zajedničkog sporazuma između Vlade Republike Srbije i kineskih zvaničnika pre nekih godinu i po dana, biti iskorišćena. Moramo biti pametni i iskoristiti sve kapacitete koje imamo, da usmerimo svoja finansijska sredstva u razvoj ovog što nam stoji na raspolaganju nakon potpisanih sertifikata. Do kraja godine vodićemo razgovore i o drugim prehrambenim proizvodima koji iz naše zemlje mogu stići na ovo nepregledno tržište. Bez tržišta, ne vrede nam ni zasadi, ni farme, ni proizvodnja, rekao je ministar Nedimović.

- Moramo se osloboditi nekih demagoških stvari u poljoprivredi, i prestati da plaćamo sve isto, jer onda tu nema razvoja. Uložiću ogromnu energiju i snagu, zajedno sa svojim timom, da ovo uspostavimo. Ako ne uspem, daću ostavku i baviću se nekim drugim poslom. Ja potpuno insistiram na razvoju novih tržišta, prerađivačkom sektoru i na uspostavljanju kontrole kvaliteta. Kontrola je neaminovna ne samo u oblasti mleka. Imamo priču i oko semenske proizvodnje, proizvodnje semena za žito, famozni pravilnik o kontroli kvaliteta žita. Moramo sve da učinimo da razvijemo alate jer mi sada nemamo alate za rokove plaćanja u agraru. Mi nismo u EU i nemamo kao zemlje članice dva izvora za finansiranje. Pokušaćemo da uskoro dobijemo jedan od tih izvora. Čutimo i radimo, i vrlo brzo ćemo da vidimo da li imamo rezultate ili ih nemamo, naglasio je ministar.

Jedno od pitanja ministru Nedimoviću, odnosilo se i na rok isplate za ratarsku i stočarsku proizvodnju.

- Do kraja godine isplatićemo sve ono što nam stoji kao utvrđena obaveza propisom. U delu stočarstva radimo prenos sredstava sa

Prilikom posete „Doneri“

Branislav Nedimović sa predsednikom rumske opštine Slađanom Mančićem

Pored dobre priče sa Ruskom federacijom koja je otvorila dobre perspektive pre desetak godina za razvoj voćarstva i izvoza, mi smo potpisali sertifikate sa Republikom Kinom, vezanih za izvoz jagnječeg i goveđeg mesa. Naše tri kompanije su dobile ove sertifikate i one će započeti izvoz na ovaj prostor

mera koje nisu dovoljno potrošene na one gde se pojavila veća zainteresovanost. Izmeniće moju uredbu vezanu za investicije. Mi smo odvojili 500 miliona dinara ove godine u budžetu, a zahteva imamo za preko 900 miliona dinara. Svako ko je podneo zahtev za investiciju, biće isplaćen. Obezbedićemo sredstva iz naših, unutrašnjih rezervi i nećemo ih ni od koga tražiti. Najpre da potrošimo onaj novac koji imamo za budžet iz 2015. godine.

Ako ga ne potrošimo, mislim da bi bilo sramota da ja onda odlazim kod premijera i tražim novac dalje, a mi nismo znali da potrošimo ni onaj koji nam stoji na raspolaganju. Moramo se ponašati kao u svojoj kući, dakle domaćinsko poslovanje u budžetu agrara.

Kao važan zadatak države u narednom periodu, ministar je istakao podsticanje proizvođača da više proizvode. Naveo je i primer dolaska jednog velikog evropskog prerađivača goveđeg mesa, koji je rekao da onog trenutka kada bude postojala dovoljna količina, oni odmah otvaraju svoju kompaniju.

- Nama trebaju sirovine u oblasti stočarstva. Priča sa mesnom kompanijom „Tenis“, je priča o proizvodnji srpskih prasica, na našim farmama. Moramo da imamo dovoljno materijala da možemo da radimo tov. Mi nažalost ovde u Sremu nemamo dovoljno prasica. „Mitros“ povećava svoju proizvodnju, nedavno su izišli na tržište EU sa termički obrađenim proizvodima. Ali nama treba takvih deset „Mitrosa“. Treba nam isto toliko prerađivača voća jer tu imamo neverovatnu potencijal. Firma „Donera“ daje dobar primer kako višegodišnji zasadi treba da izgledaju, ali čitava priča u celoj Srbiji nije završena ukoliko nema dovoljno prerađivačkih, sladišnih kapaciteta, da ne mora da se prodaje onda kada se proizvede, nego da se može sačekati trenutak kada cena bude bolja, izjavio je nakon obilaska ove kompanije ministar poljoprivrede Branislav Nedimović.

M. Ninković

O mlekarstvu

Ministar je takođe govorio i o situaciji na tržištu mleka, iznoseći stav da se ona poboljšala i da se očekuje nastavak ovakvog trenda jer se otvaraju nova tržišta.

- Ono što je problem, jesu ozbiljne primedbe koje nam stižu od strane najviših evropskih zvaničnika iz oblasti poljoprivrede i trgovine, na naše zaštitne mere koje egzistiraju. Te zaštitne mere su bile neophodne i dale su dobre rezultate. Mi nismo imali mogućnost da iz mera evropske agrarne politike dobijemo sredstva pa da ne proizvodimo mleko. U poslednjih 6 meseci, 350 miliona evra je iskorišćeno za intervencije na tržištu mleka. Jedino što smo imali

na raspolaganju kao alat, bilo je nešto malo novca i ove administrativne mere. Njima smo zaštitili koliko god smo mogli naš mlekarski sektor, jer da to nije uradila Vlada Srbije, desila bi se neverovatna katastrofa. Do kraja godine učinimo sve da otvorimo kanal za kontrolu kvaliteta mleka, i da se to čini u Nacionalnoj referentnoj laboratoriji. Gledaćemo da naravimo i područne jedinice na dve-tri tačke. Imaćemo vozila koja će odlaziti na teren, uzimati uzorke, radiće se kontrola kvaliteta. Ideja je da u 2018. godini, i same subvencije ustanovimo na osnovu kvaliteta. Na taj način razvijaćemo i konkurentnost.

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đorđević

• **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Živan Negovanović
• **DIREKTOR MARKETINGA:** Zlatko Zrilić • **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić • **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Miroslav Ninković, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Mišan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • **MARKETING:** 063/8526-021
• **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144 • **Registarski broj NV000659**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад
63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

SREMSKA MITROVICA • LICITACIJA DRŽAVNOG POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Državne njive dragocene poljoprivrednicima

Od 492 hektara državnog poljoprivrednog zemljišta za drugi krug licitacije ostalo više od polovine. Najviše zemlje zakupljeno je po početnoj ceni a najveća dostignuta cena je 49.000 dinara za hektar i odnosi se na parcelu u katastarskoj opštini Kuzmin

Meštanin Sremske Rače **Zdravko Babić** izlicitirao je na nadmetanju održanoj 15. novembra u Sremskoj Mitrovici državno poljoprivredno zemljište po početnoj ceni od 28.000 dinara. Radi se o više manjih parcela koje će on koristiti u svojoj katastarskoj opštini za setvu kukuruza i soje.

- Zadovoljan sam rezultatom koji sam postigao iako sam bio jedini zainteresovan pa sam zemlju dobio po početnoj ceni. Odmah moram da kažem da ta zemlja ne vredi 28.000 dinara koliko sam pristao da platim, jer je u pitanju četvrta i peta klasa i ona vredi realno do 15.000 dinara po hektaru. Puno je tu vode, jer one bolje i veće parcele na potesu "Lipica" uzeli su farmeri po osnovu prava prečeg. Ovo su manje parcele i na njima ću na proleće sejati kukuruz i soju - planira Zdravko Babić.

Načelnik Vladimir Nastović

U Sremskoj Mitrovici je 15. novembra održan je prvi krug licitacije državnog poljoprivrednog zemljišta, a po oglasu objavljenom u sredstvima informisanja na ponudu je bilo 492 hektara državnog poljoprivrednog zemljišta preostalog od davanja na korišćenje farmerima po osnovu prava prečeg zakupa. Zemljište se nalazi u katastarskim opštinama Bosut, Grgurevci, Kuzmin, Lačarak, Ležimir, Mandelos, Martinci, Sremska Rača, Mitrovica i Čalka, a na raspisani oglas prijavilo se 15 zainteresovanih proizvođača koji su uglavnom učestvovali na licitaciji.

- Budući da u Sremskoj Mitrovici neko vreme nije bilo licitacija, jer je sva zemlja davana u zakup farmerima po osnovu prava prečeg zakupa, komisija je donela odluku da se početne cene za parcele u katastarskim opštinama, koje su sada

na ponudi, odrede po prosečnoj ceni ostvarenoj na licitacijama u lokalnim samoupravama u okolini Sremske Mitrovice - objašnjava predsednik Komisije za licitaciju i pomoćnik gradonačelnika **Bogdan Kuzmić**.

Zbog napred rečenog početna cena je u proseku iznosila 32.000 dinara za hektar zemlje treće klase. Cena kvalitetnije ili lošije zemlje se povećavala odnosno smanjivala po propisanoj skali.

Momir Vukolić iz Lačarka izlicitirao je skoro 11 hektara državnog poljoprivrednog zemljišta u katastarskoj opštini svog sela i to po ceni od 31.400 dinara. Veoma je zadovoljan, jer je u pitanju dobra zemlja.

- U pitanju je zemlja koju sam ranije radio i znam kakva je. Zato sam učestvovao na licitaciji. Mislim da je davanje u zakup na godinu

Predsednik Komisije Bogdan Kuzmić

dana kratak rok i da bi bilo bolje zakupljivati na duži rok - smatra Vukolić.

Za licitaciju zemljišta u katastarskoj opštini Kuzmin, zbog cene koja je u nadmetanju dostigla dvostruko veći iznos od početnog, došlo do prekida licitacije i zakazivanja njenog nastavka za zainteresovanih premašila dvostruki iznos te cene. Zato su učesnici morali da obezbede veće depozite nego što su uplatili. Na sutradan završenoj licitaciji pomenute zemljište u Kuzminu zakupljeno je po 49.000 dinara za hektar.

Načelnik za poljoprivredu **Vladimir Nastović** kaže da je tok licitacije pokazao da zemlju dobija onaj ko ponudi više novca.

- Jasno je sada da postoji zainteresovanost poljoprivrednih proizvođača za licitacije. To posebno važi za ukupnjene parcele i kvalitetnije njive, ali i za druge parcele. Zemlja koja je bila na licitaciji i ostala je neizlicitirana biće ponudjena u drugom krugu - podseća načelnik Nastović.

Razlog zašto je ova licitacija relativno kasno organizovana, iako je sve bilo za nju spremno dva meseca ranije, jeste čekanje na saglasnost od nadležnih u Republici. Naime za jednu parcelu u državnoj svojini obuhvaćenu ovom licitacijom zainteresovan je inostrani investitor sa namerom da tu podigne voćnjak i sagradi hladnjaču, saznali smo u Gradskoj upravi za poljoprivredu. Ta procedura je strogo zakonom definisana, mora se ispoštovati, a zato se čekalo sa raspisivanjem oglasa i organizovanje ove licitacije.

Uz skoro organizovanje drugog kruga licitacije za koji je ostalo oko 290 hektara, od čega je 100 hektara pašnjaka u fruškogorskim selima, skoro sledi nastavak procedure oko potpisivanja ugovora sa zakupcima i njihovih ulaganja u posed. Nadležni smatraju da će zakupci zemljište moći da koriste ako ne za kasnu jesenju setvu ili setvu na proleće.

S. Đ - SI. N.

Licitacija

Potpisivanje potvrde

Uzurpacije

Zakup državnog poljoprivrednog zemljišta sprečava uzurpacije koje se sve češće javljaju u Sremu i Srbiji. Nastojanja države da se u toj oblasti uvede reda rezultiralo je da ove godine da u Sremskoj Mitrovici lokalna samouprava donese potrebne odluke i obere rod sa 26 hektara soje i četiri hektara kukuruza zasejanog na uzurpiranim državnim oranicama.

- Uzurpatori su imali šansu da koriste ovu zemlju zbog toga što oni koji su je dobili po pravu pre-

čeg nisu zemlju koristili iz njima poznatih razloga. Ove godine smo primenili sve zakonske odredbe vezane za uzurpiranje ovakve zemlje. Neki su iskoristili mogućnost uredbe Vlade Srbije o vansudskom poravnanju i posle su mirno mogli da ooberu rod, ali je jedan deo onih koji su bespravno koristili državno zemljište to ipak preskočio i njima se ubiranje letine vršilo u organizaciji lokalne samouprave - podseća načelnik Nastović.

INĐIJA • NA LICITACIJI POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Slabo interesovanje poljoprivrednika

Po raspisanom javnom oglasu podneto je svega 12 prijava za ukupno 297,1 hektara poljoprivrednog zemljišta, odnosno za 11 parcela od ukupno ponuđenih 139. U prvom krugu nadmetanja pravo učešća imala lica koja imaju prebivalište u katastarskim opštinama u kojima se nudi poljoprivredno zemljište u zakup

Najniža početna cena za zakup poljoprivrednog zemljišta u Indiji iznosila je 7.477 dinara a najviša 67.554 dinara čulo se na poslednjem javnom nadmetanju koje je trajalo tri dana, ali je interesovanje poljoprivrednika bilo veoma malo.

Po raspisanom javnom oglasu podneto je svega 12 prijava za ukupno 297,1 hektara poljoprivrednog zemljišta, odnosno za 11 parcela od ukupno ponuđenih 139. Ponude su se odnosile na zemljište u katastarskoj opštini Beška i to dve prijave, u k.o Indija jedna prijava, u k.o Krčedin pet prijave i k.o Novi Slankamen ukupno četiri prijave istakli su nadležni. Najviša izlicitirana cena tokom javnog nadmetanja dostigla je 62.500 dinara po hektaru za parcelu površine oko 17 hektara u k.o Novi Slankamen. Kako je istakao **Dragan Janković** iz Agencije za ekonomski razvoj koja sprovodi licitaciju, zemljište se daje u zakup na jednu godinu.

- Na osnovu otvorenih ponuda koje su pristigle konstatovali smo da je izlicitirano 297,1 hektara po cenama koje se kreću u rasponu od 100 do 508 evra u dinarskoj protivvrednosti. Ovo je prvi krug nadmetanja u kojem su pravo učešća imala lica koja imaju prebivalište u katastarskim opštinama u kojima se nudi poljoprivredno zemljište u zakup - navodi Janković i dodaje da je to razlog smanjenog interesovanja poljoprivrednika.

- Očekujemo da zemljište koje nije izlicitirano, bude ponuđeno u drugom krugu koji očekujemo uskoro i kada će pravo zakupa imati sva zainteresovana fizička i pravna lica bez ograničenja kada govorimo o mestu boravka, površina koje poseduju i svom vlasništvu i drugih uslova koji su propisani zakonom - rekao je Dragan Janković na kraju licitacije.

M. Balabanović

Slabo interesovanje poljoprivrednika

BEOGRAD • NAJAVA MINISTRA BRANISLAVA NEDIMOVIĆA

Mere Vlade Srbije za stimulisavanje sela

Iz narednog budžeta će se u najnerazvijenim područjima stimulisati poljoprivredna proizvodnja i razvoj novih gazdinstva u devastiranim područjima Srbije.

Ministar poljoprivrede i zaštite životne sredine Srbije **Branislav Nedimović** najavio je da će to ministarstvo za dvadesetak dana izaći sa merama za stimulisavanje poljoprivredne proizvodnje i razvoj novih gazdinstava u devastiranim područjima Srbije, kako bi se sprečilo nestajanje sela.

U Srbiji će u narednom periodu nestati na desetina sela jer u svakom četvrtom živi manje od 100 stanovnika, ocenila je nedavno Srpska akademija nauka i umetnosti, podsetio je ministar.

- To je jedan društveni fenomen koji je neverovatno važan za našu državu i ne može samo u okviru poljoprivrede da se rešava. Treba multidisciplinarni pristup da napravimo široku akciju - rekao je Nedimović u izjavi Tanjugu.

On je kazao da će u okviru delatnosti Ministarstva biti pokrenuta aktivnost u narednom budžetu kako bi se u najnerazvijenim područ-

Ministar
Branislav Nedimović

jima stimulisali poljoprivredna proizvodnja i razvoj novih gazdinstva u devastiranim područjima Srbije.

- Za dvadesetak dana ćemo izaći sa tim merama - rekao je Nedimović.

Akademik **Dragan Škorić**, urednik knjige "Unapređenje sela u brdsko planinskim područjima Srbije", rekao je da u oko 1.000 sela u Srbiji ima manje od 100 stanovnika i da su

U oko 1.000 sela u Srbiji ima manje od 100 stanovnika

to uglavnom ljudi prosečne starosti 59 godina i sa lošom školskom strukturom.

Prema njegovim recima, nestajanje posebno pretilo brdsko planinskim selima, koja se naj-

više napuštaju zbog loših uslova za život.

- Vreme je za uzbunu kada su sela u pitanju - dodao je Škorić naglasivši da treba odmah pokušati da se zaustave te negativni trendovi. **S. P.**

U SRBIJI OBELEŽEN SVETSKI DAN JABUKA

Voće koje ima kupca!

Jabuke se u Srbiji gaje na oko 24.000 hektara. U poslednje tri godine prosečna godišnja proizvodnja je veća od 300.000 tona. U 2015. godini izvoz jabuka u Srbiju doneo 102 miliona dolara

Dan jabuke 20. oktobar u svetu je prvi put obeležen 1990. godine, s ciljem ukazivanja na zdravstveni značaj tog voća i da bi se demonstrirale mnogobrojne sorte jabuke. Kada je reč o proizvodnji ovog voća, prema podacima Privredne komore Srbije, u 2016. godini očekuje se proizvodnja od oko 350.000 tona. Najviše ovog voća se izvozi u Rusiju, pa je u 2015. godini od tog plasmana voća u zemlju je stiglo oko 100 miliona dolara. I proizvodnja i izvoz svake godine rastu. Najbolji dokaz je da je u 2014. godini devizni prihod bio 76 miliona dolara. Najveći proizvođači jabuke u Evropi su Poljska, Italija, Francuska i Nemačka, a ukupna proizvodnja tog voća u EU u 2013. godini, bila je blizu 12 miliona tona.

Istovremeno Srbija i uvozi jabuke. Ponajviše iz Poljske, Italije i Makedonije i u 2015. godini je uvezla tog voća za 17 miliona dolara. Rast uvoza je bio veoma velik, ako se zna da je u 2014. godini bilo kupljeno za 7,5 miliona dolara. Najveće površine pod jabuklana u Srbiji su u opštinama Subotica, Smederevo, Grocka i Čačak, dok se poslednjih godi-

na intenzivno podižu novi zasadi najviše u Vojvodini, Fruškoj gori i Šumadiji.

Rast proizvodnje i izvoza

U zapadnoj Srbiji u toku je berba jabuka koje su ove godine odličnog kvaliteta i ima ih u ogromnim količinama. Biće dovoljno za domaće tržište, ali i za izvoz. Ove godine za razliku od sorte „greni smit“, koja ima lošu cenu i malo je tražena, sorta „ajdared“ je najtraženija i gotovo kompletan rod mogao bi da završi na ruskom tržištu. Profesor novosadskog Poljoprivrednog fakulteta dr **Zoran Keserović** ističe, da rod jabuka kao i njihov izvoz, poslednjih godina imaju ogroman rast.

To pokazuje i značajan rast voćnjaka u Srbiji. Ali, rast proizvodnje i izvoza ne prate i cene. Primera radi, prodajna cena „greni smita“ u otkupu sad je 40 dinara za kilogram prve klase, a druga klasa je od 28 do 30 dinara. Prema podacima sa tržišta „Ajared“ je najtraženija sorta i ima dobru cenu, ne zahteva neke posebne uslove u tehnologiji gajenja tako da u našim uslovima ova sorta daje najbolje rezultate imajući u vidu činjenicu da su u EU odustali od proizvodnje ove sorte. To je šan-

sa da mi prodamo „ajdared“ na ruskom tržištu, kažu stručnjaci.

Jabuka - bogatstvo vitamina

Postoji više od 7.000 različitih sorti jabuka. Jabuka spada u veoma korisne namirnice, jer je bogata vitaminima C, A, E, B1, B2, B6, beta karotenom, vlaknima, kalijumom, kalcijumom, fosforom, gvožđem i magnezijumom. U tom voću ima 85 do 90 odsto vode. Jača imunološki sistem organizma, a ima uticaja i u borbi protiv virusa, bakterija, a štiti organizam i od prehlade. Kada je reč o proizvodnji u Srbiji, prosečni prinosi jabuka po hektaru su 10,7 tona. Istovremeno u Evropskoj uniji je to znatno više. Primera radi, u Austriji se po hektaru proizvede 90, u Holandiji po 50, a u Sloveniji prosečno po 38 tona jabuka. Takvu proizvodnju im omogućavaju u subvencijew koje su čak 10 puta veće nego u Srbiji. Najbolji dokaz takvog stanja je da Srbija za šest godina ima subvencije u poljoprivredi od 175 miliona evra. One u susednoj Hrvatskoj iznose oko dve milijarde evra za šest godina, ili prosečno godišnje 332 miliona evra. Da bi bili konkurentni u agraru sa Evropom

Jabuke su donele u zemlju 102 miliona dolara

kojoj težimo, potrebno je da Agrarni budžet bude 10 odsto ukupnog budžeta Republike Srbije, navodi agrarni analitičar Milan Prostran. Jer, on sad iznosi tek nešto više od dva odsto. To je i suprotno zakonu, koji predviđa da to bude najmanje pet odsto! Zatim, nužno je da se obavi zaštita geografskog porekla, da se dobije bitka za kvalitet, autentičnost i autohtonost proizvoda.

Virtuelna promocija voćnjaka

Povodom Svetskog dana jabuka (20. oktobar), kompanija „Delta Agrar“ koja se bavi voćarstvom na 500 hektara, priredila je virtuelnu promociju svog voćnjaka jabuka u Čelarevu koji se prostire na 400 hektara i koji je najveći voćnjak u jugoistočnoj Evropi. Cilj je bio da se predstavi kako se koristi tehnologija u procesu proizvodnje i skladištenja jabuka. U voćnjaku „Delta Agrar“ u Čelarevu, do sada je proizvedeno 90 miliona kilograma jabuka. Samo u ovoj godini očekuje se proizvodnja od 20 miliona kilograma ovog voća. Jabuke se najviše izvoze na tržište Ruske federacije.

Prosečni prinosi jabuka u voćnjaku u Čelarevu su preko 70 tona po hektaru, a od njegovog podizanja 2007. pa do danas ubrano je 90 miliona kilograma jabuka, koje su snabdevale tržište Srbije, ali se i izvozile najviše u Rusiju i zemlje EU. U planu je i proširenje voćnjaka i asortimana sa još četiri nove klupske sorte. Srbija se nalazi među 12 najvećih svetskih proizvođača jabuka, a u Evropi zauzima peto mesto, naglašava je **Zoran Đogić**, menadžer za voćarstvo i vionogradarstvo u „Delta Agraru“. Našoj kompaniji nije cilj da sama uzgaja jabuke, već da kao veliki sistem organizuje proizvodnju velikog broja manjih proizvođača i da im svojom logistikom obezbedi plasman robe na global-

nom tržištu. I proizvodnju i prodaju sad ćemo povećati jer je „Delta Agrar“ dobila licencu za proizvodnju još jedne prestižne klupske sorte - „Evelina“. Do sada su se već dokazale klupske sorte „Pink“, „Lady“, „Kiku“ i „Modi“, koje predstavljaju i krunu proizvodnje jabuka u ovoj kompaniji.

On je naglasio da je za realizovanje takvog plana potrebno finansijski pomoći male proizvođače, seljake i farmere, jer moderan uzgoj jabuka traži ulaganja koja prosečan proizvođač ne može da priušti. „Sistem kreditiranja i subvencija pod povoljnim uslovima mogao bi Srbiju učiniti respektabilnim proizvođačem jabuka i time bi se obezbedila egzistencija velikog broja seoskih porodica, a samim tim i promena demografske slike, odnosno očuvanje srpskog sela“, istakao je Đogić.

Proizvodnja voća u Srbiji

Inače, u 2015. godini u Srbiji je ostvaena proizvodnja voća od 1,3 miliona tona, što je bilo više za 13,4 odsto u odnosu na prethodnu godinu. Znatno bolji prinos ostvarile su jabuke koje su u 2015. godini lane dale rod od 355.664 tona. Odmah iza njih su bile breskve sa 96.502 tona, maline sa 66.176 tona i jagode sa 26.036 tona...

Od ukupno 454.444 tona voća koje je u 2015. godini izvezeno iz Srbije ostvaren je prihod od 583,4 miliona dolara, što je bilo za 5,6 odsto više od odnosu na 2014. godinu. Jabuke su donele u zemlju 102 miliona dolara. Otkupna cena jabuka u zemlji je bila od 50 do 120 dinara po kilogramu. Istovremeno u 2015. godini Srbija je uvezla 282.984 tona voća za šta je potrošila 201,4 miliona dolara. U uvozu su dominirale banane za 44 miliona dolara, pomorandže za 21,7 miliona dolara, lešnik za 8,6 miliona dolara...

B. Gulan

Po proizvodnji jabuka Srbija je na petom mestu u Evropi

STARA PAZOVA • MIHAL DOMONJI LAKATOŠ O STUDIJSKOM PUTOVANJU POLJOPRIVREDNIKA PREKO OKEANA

Amerikanci drugačije obrađuju zemlju

– Razlikujemo od njih u vremenskim uslovima i što oni nemaju usitnjenost parcela, a mehanizacija je identična kao i ovde – kaže Laktoš

Među dvadesetak poljoprivrednika iz Srbije za koje su „Delta agrar“ u saradnji sa kompanijom „Pionir“ kao svojevrsnu nagradu za saradnju i vernost, krajem oktobra organizovala studijsko putovanje u Ameriku, bila su i tri iz Srema i jedan iz Mačve, a među njima i Staropazovčanin **Mihal Domonji Lakatoš**.

Kako kaže, ovo putovanje za njih je veoma značajno jer su naučili nešto novo i videli mnogo zanimljivih stvari. Mihal naglašava da je to studijsko putovanje koje je bilo turističkog i edukativnog karaktera, po njegovom saznanju prvi put organizovano isključivo za individualne poljoprivrednike, ne za preduzeća, te da bi tako trebalo da bude i u narednim godinama.

Bili smo u poseti poljoprivrednicima, videli smo kako oni obrađuju zemlju, njihovu ratarsku proizvodnju s kombinacijom stočarstva, ali naglasak je na ratarstvu, a u pitanju je država Ajova. Sve je salašarskog tipa. Ljudi rade od 1.000 do 4.000 hektara zemlje

s veoma malo radne snage. Posebno smo jednog proizvođača koji je rekorder SAD 2014. godine sa prinosom 20,8 tona kukuruza po hektaru, gospodina **Džona Maksvela** koji kombinuje stočarstvo, ali stoku drži samo radi đubrenja poljoprivrednog zemljišta. Prodaja stoke i mleka mu je nusproizvod – iznosi svoja zapažanja Mihal Domonji Lakatoš koji obrađuje oko 60 hektara zemlje, a u primarnoj ratarskoj proizvodnji zastupljeni su mu kukuruz, soja, suncokret i pšenica.

On kaže da ih je njihov američki domaćin uverio da veštačko đubrivo u svojoj proizvodnji koristi samo do 20 odsto, ostalo je stajnjak. Jedino dodaje azotna đubriva za polovinu potrebnih količina, ostalo crpi iz stajskog đubreta.

Međutim, kada smo sagledavali njihove i naše mogućnosti, videli smo da smo mi po prirodnim mogućnostima jako blizu njima. Naime, oni imaju puno padavina, čak i više nego što je potrebno, tako da nemaju rizik na veoma gust sklop.

Mi moramo unapred da vodimo računa da li će godina biti sušna i da li je dovoljno palo snega, pa koristimo sklop. Sklop kod nas je do 75.000 biljaka, a kod njih je od 95.000 biljaka po hektaru. Sve rade notil, odnosno ne ore se, nego ide direktno setva u neuzorano zemljište. To je jedan novi sistem, spominjao se i ovde, probali su ljudi, ali za to su potrebne posebne sejačice koje omogućuju takvu setvu. Ta sejačica drobi zemlju sa svojim tanjirima u setvenu strukturu i vuku je teški traktori, a kako nam je gospodin Maksvel kazao, već 15 godina oni ne oru zemlju uopšte i da im je taj način rada isplativiji – priča Domonji Lakatoš i dodaje da su na prezentaciji za soju došli do podatka da smo mi ovde bolji po prinosima soje jer ova kultura ne podnosi veliku vlažnost.

Kako su uočili, produktivnosti doprinose i velike zemljišne parcele na jednom mestu.

Jedino, što se razlikujemo od njih je u vremenskim uslovima i što oni nemaju usitnjenost parcela, a mehanizacija je identična kao i ov-

Američki farmeri obrađuju od 1.000 do 4.000 hektara zemlje s veoma malo radne snage. Posetili smo jednog koji je bio rekorder SAD 2014. godine s prinosom od 20,8 tona kukuruza po hektaru, gospodina Džona Maksvela koji stoku drži samo radi đubrenja poljoprivrednog zemljišta

de. Jedino što smo mi više okrenuti Klasovim mašinama, a oni „Džon dirovim“. To nije ništa novo za nas. Nove su neke druge stvari. Genetski modifikovan kukuruz i soja gde se s manje troškova dobijaju veći prinosi. Oni su ubeđeni da je genetski modifikovana hrana zdrava i da se pod uticajem raznih lobija širi priča protiv genetski modifikovane proizvodnje – ispričao je naš sagovornik i dodao da su od svojih domaćina

saznali da se kukuruz tretira od bolseti i insekticida u fazi metličanja što se kod nas ne radi, a što doprinosi zdravom kliju koji može više da se zadrži na njivi.

Inače, po njegovim rečima, ta-mošnjim poljoprivrednicima država pomaže samo u slučaju tornda, druge subvencije nemaju, a u takvoj produktivnosti im i ne trebaju. Smanjeni su troškovi proizvodnje, jednostavna obrada, svi poljoprivrednici imaju svoje silose, međusobno saraduju, a sa savetodavnom poljoprivrednom službom saraduju na drugačiji način od nas, naglašava Mihal.

Bili smo i kod drugog proizvođača koji je malo slabiji poljoprivrednik, posetili smo centralu kompanije „Pionir“, „Džon dirovu“ fabriku sejačica i turistički obišli Čikago – rekao je na kraju Mihal Domonji Lakatoš, istakavši da je organizacija ovog studijskog putovanja bila besprekorna, a njemu preostaje da proba da uvede neke novine, recimo setvu suncokreta bez oranja.

G. Majstorović

Mihal Domonji Lakatoš, drugi s leva, sa kolegama iz Srema

NAŠI DOMAĆINI

KUKUJEVCI • SINIŠA STOJKOVIĆ, POVRTAR

Najvažnije je obezbediti plasman

Radim zajedno sa ocem i dogovaramo se ravnopravno o svemu, jer mislim da je jedino to način da posao ide kako treba. Imamo 35 jutara zemlje i jedan plastenik gde proizvodimo našu rasadu, a gajimo gotovo sve vrste povrća – kaže Siniša Stojković

Kada se njegov otac **Slobodan** počeo baviti povrtarstvom daleke 1999. godine, **Siniša Stojković** je živio u Zemunu gde je pohađao srednju školu, nakon čega je upisao fakultet ali ga je napustio 2004. godine i došao da živi kod oca u Kukujevcima.

Još tokom osmogodišnjeg školovanja i na raspustu, uvek kada sam imao priliku i vremena, dolazio sam kod oca na imanje u Kukujevcima da mu pomazem u poslu koji je otpočeo. Uz njega sam zavoleo povrtarstvo i naučio mnogo u vezi toga, a s obzirom

da su mi u Kukujevcima živeli deda i braća od stričeva, to mi je bio dodatni motiv da napustim grad i da dođem da živim na selo. Danas radim zajedno sa ocem i dogovaramo se ravnopravno o svemu, jer mislim da je jedino to način da posao ide kako treba. Imamo 35 jutara zemlje i jedan plastenik gde proizvodimo našu rasadu. Gajimo gotovo sve vrste povrća: krompir, crni luk, lubenice, dinje, papriku, kukuruz šećerac i cveklu. Imamo radnike svakodnevno, jer je to veliki obim posla kojeg nas dvojica ne bi mogli sami da postignemo – kaže Siniša.

Povrtarstvo traži prisustvo čoveka svaki dan, ogromna su ulaganja, a i troškovi su jako veliki.

Ovde prodamo lubenicu i papriku najveći deo količine koje imamo, a ono što preostane vozimo u Beograd na kvantaš. Ove jeseni krompir je slabo išao, a imali smo i nevolju sa lukom, jer nam je zbog lošeg semena propalo 80 odsto od ukupne količi-

ne koju smo proizveli. To seme arpadžika smo platili 180.000 dinara, a sada nam je trošak toliki da nećemo izvući ni taj iznos koji smo uložili u seme. Isti problem su imali i svi ostali koji su kupili to seme, koje je navodno bilo uvozno iz Holandije – priča Siniša Stojković iz Kukujevaca i dodaje da od mašina za povrtarstvo poseduje sve što mu je neophodno, a da ih je sve napravio njegov otac.

S obzirom da je povrtarstvo unosan biznis, Siniša bi savetovao i drugima da se bave time, ali samo pod uslovom da obezbede plasman robe i navodnjavanje.

Znanje u početku nije neophodno, nego je važnije iskustvo koje čovek stekne tokom godina koje provede uz biljku. A, naravno, od svega je najvažnija ljubav, kao i u svakom drugom poslu kojim se neko bavi – kaže Siniša, povrtar iz Kukujevaca.

S. Mihajlović
Foto: M. Mileusnić

Nevolja sa lukom - zbog lošeg semena propalo 80 odsto od ukupne količine koju su proizveli

Siniša Stojković, povrtar iz Kukujevaca

PANČEVO • ZAHTEV UDRUŽENJA PANČEVAČKI RATARI I ASOCIJACIJE AGRARNI FORUM

Od viška isplatiti podsticaje

- Još 2010. godine podnet je zahtev Ustavnom sudu za ocenu zakonitosti naplate doprinosa za odvodnjavanje ali do danas nije razmatran. Ako nam uzmu taj novac to je kao da nam nisu ni dali podsticaje - rekao je Jovan Negovan

Udruženje Pančevački ratari i asocijacija Agrarni forum iz Pančeva zatražili su se iz viška u budžetu isplati poljoprivrednicima podsticaj po 2.000 dinara po hektaru jer su do sada, od obećanih 6.000 dinara po hektaru, dobili po 4.000 dinara.

Predsednik Upravnog odbora Udruženja Pančevački ratari **Jovan Negovan** rekao je agenciji Beta da je prošle godine u decembru, kada su subvencije poljoprivrednicima prepolovljene, obećano da će i podsticaji biti povećani, ako bude para u budžetu.

- Očekujemo da se suficit u budžetu Srbije, koji je prema rečima premijera Aleksandra Vučića 34 milijarde dinara, iskoristi za vraćanje dela oduzetih para na ime podsticaja do ukupno 6.000 dinara po hektaru.

Ove godine je isplaćeno 2.000 dinara kao podsticaj za biljnu proizvodnju i trebalo je da se isplati po 2.000 dinara kao regres za mineralno đubrivo, ali to nije u potpunosti iskorišćeno", rekao je Negovan.

On je dodao da "ima prostora za isplatu još po 2.000 dinara subvencija i to bez uslovljavanja, kao za đubrivo", i da to može da se obavi u kratkom roku, donošenjem uredbe.

- Podsticaj za đubrivo su uslovljeni time da za devet meseci treba da se koristi 400 kilograma đubriva po hektaru, a kako su važili samo računski za prolećnu setvu, a ne i za jesenju, bilo je besmisleno da toliku količinu đubriva upotrebimo samo u proleće - rekao je Negovan.

On je dodao da su ministru poljoprivrede **Branislavu Nedimoviću** ratari dostavili zahtev i da je "on

primio k znanju i obećao da će se boriti da agrarni budžet za sledeću godinu bude deset odsto veći nego ove godine".

- Ukinuti regres za đubrivo direktno štetno utiče na setvu jer zbog besparice još nije obran kukuruz, a pšenicom je zasejano tek 50 odsto planiranih površina iako je prošao optimalni rok - rekao je Negovan i istakao da je ministru dostavljen i predlog mera nove agrarne politike jer je dosadašnji "antiagrarni program restriktivnog karaktera

Negovan je naglasio da poljoprivrednicima po Zakonu o budžetu treba da pripadne pet odsto budžeta, odnosno oko 50 milijardi dinara, a da je opredeljeno 40,6 milijardi dinara.

Podsticaji poljoprivredu su, prema njegovim rečima, u decembru

Hoće li biti novih podsticaja?

prošle godine prepolovljeni tajno, bez rasprave i u sektoru poljoprivrede ima mnogo nelogičnosti, a jedna od krupnijih su i takse za odvodnjavanje koje se naplaćuju retroaktivno za prethodne dve godine i iznose 3.500 dinara.

- Još 2010. godine podnet je zahtev Ustavnom sudu za ocenu zakonitosti naplate doprinosa za odvodnjavanje ali do danas nije razmatran. Ako nam uzmu taj novac to je kao da nam nisu ni dali podsticaje - rekao je Negovan. **S. P.**

NAŠI DOMAĆINI

INĐIJA • DAMIR IVANIŠEVIĆ, IZ JAVNOG PREDUZEĆA U PČELARE

Perfekcija uz pomoć literature

- Počeo sam da se edukujem i čitam stručnu literaturu o pčelarstvu u vreme kada nisam ni mislio da ću se ozbiljno baviti ovim poslom, iako sam imao na umu da započnem privatni biznis. Što sam više proučavao teoriju, sve mi se više dopadala priča, te sam počeo sa 18 košnica - priča Damir

Za pčelarstvo kažu da je posao koji se nasleđuje generacijski sa kolena na koleno. **Damir Ivanišević**, tridesetogodišnji mladić iz Indije, može za sebe da kaže da je samouk, jer je svoj zanat doveo do perfekcije isključivo uz pomoć teorije i stručne literature, a ne savetima starijih članova porodice. Zahvaljujući upornosti, volji i želji, ovaj mladi pčelar je pre dve godine napustio posao u javnom preduzeću i potpuno se posvetio hobi koji je uspeo da pretvori u biznis.

- Pre nego što sam počeo pčelarstvom da se bavim, radio sam u JKP „Komunalac“ kao radnik obezbeđenja. Sve je počelo sasvim slučajno 2007. godine u poslovnoj jedinici u Maradiku, kada me je kolega koji se bavio pčelama, zamolio da mu pomognem da prenese košnice. Interesantno je reći da je taj događaj možda bio ključan za mene, s obzirom da se moj teča bavi pčelarstvom i da sam kao dete često bio u dodiru sa košnicama, pa me je tako sam miris privukao i podsetio na detinjstvo - počinje priču pčelar iz Indije i kaže da ga je kolega zainteresovao za pčelarstvo koje je u početku doživljavao kao hobi.

- Vrlo brzo sam počeo da se edukujem i čitam stručnu literaturu o

Damir Ivanišević

pčelarstvu, što mi je puno pomoglo. U to vreme nisam ni mislio da ću se ozbiljno baviti ovim poslom, iako sam imao na umu da započnem privatni biznis. Što sam više proučavao teoriju, sve mi se više dopadala priča, te sam krenuo sa 18 košnica - priča Damir.

Poseduje više od 350 košnica

- Nije bilo lako, isključivo sam se oslanjao na znanje iz knjiga i naravno učio na svojim greškama. Sreća, pa sam bio prilično disciplinovan i jako dobro savladao teoretski deo.

Prve godine kada je krenuo, uspeo je da broj košnica udvostruči sa 18 na 36, što je za početnika bio izuzetan uspeh i sreća, seća se on i kaže:

- Već sledeće godine sam kupio kamion opremljen sa 37 košnica, tako da se i dalje povećavao posao. Oslonio sam se na već stečeno znanje koje se zaista isplatilo.

Imajući u vidu činjenicu da je pčelarstvo posao na točkovima, prema Damirovim rečima, veoma je važno dobro poznavati teren gde se pčele voze.

- Početkom sezone, odnosno početkom aprila kada krene uljana replica selimo pčele na područje Stare i Nove Pazove, zatim Platičeva i Šapca. Ovo je razvojna paša kada se pčele pripremaju za bagremovu pašu a kada krene bagremova selimo se u opštinu Vladimirci u selo Jalovik, nakon toga na područje Osečine, potom Ljubovije i Sokolskih planina - objašnjava on.

- Nakon toga sledi bespašni pe-

riod koji kratko traje, nakon čega sledi lipova paša na Fruškoj gori i suncokretova u Bačkoj i Banatu.

Damir se devet godina uspešno bavi pčelarstvom, kako kaže poslednjih nekoliko godina je njegov posao krenuo uzlaznom putanjom te sada ima više od 350 košnica. To mu je omogućilo finansijsku sigurnost, pa je 2014. godine napustio javno preduzeće i potpuno se posvetio pčelama.

- Nailazio sam na brojne kritike, jer su mi ljudi u okruženju govorili da ne treba da napuštam posao u javnom preduzeću, ali sam ipak poslušao svoj osećaj koji me nije prevario. U to vreme sam već bio finansijski stabilan, pa sam mogao da finansiram dalji razvoj posla - ističe Damir i navodi da je krenuo kao hobista sa ambicijom da postane profesionalni pčelar.

- Potrebno je pre svega uložiti vreme, trud i ogroman rad da bi se videli prvi rezultati. Ne možete očekivati da vam posao odmah krene, važna je disciplina.

Damir med proizvodi na veliko i prodaje ga otkupljivačima. Kako navodi, ne prodaje ga pošto poto jer puno polaže na kvalitet proizvoda.

- Nekada čekam i po dve godine da prodam med, a dešava se da na lageru imam i 10 tona kaže on i ističe da se prinosi kreću u proseku od 30 do 40 kilograma po proizvodnom društvu. Ova godina je bila katastrofalna za sve pčelare kada smo morali pčele da hranimo kako ne bi uginule od gladi, a to nam je stvorilo dodatne troškove. Nadam se da će iduća biti bolja, gajim umereni optimizam - ističe on.

Govoreći o aktuelnim poslovima, Damir ističe da je sada period mirovanja, pčelinje zajednice se čiste od parazita oksalnom kiselinom i vrše se pripreme za sledeću sezonu. Na kraju razgovora kaže da radi na adaptaciji objekta od 150 kvadratnih metara u kojem namerava da napravi punionicu meda.

- Ideja jeste da se određenu količinu meda stavljam u manja pakovanja pogodna za ugostitelje i u tom pravcu usmerim svoj posao. Objekat mora da ispunjava najviše kriterijume i standarde kako bi mogao da radi i naredne godine ču biti fokusiran da ga stavim u funkciju - ističe Damir Ivanišević, pčelar iz Indije.

M. Balabanović

U pripremi punionica meda

MOLOVIN • STEVA SMAJIĆ, POLJOPRIVREDNIK

Stalno čekamo neka bolja vremena

- Već 15 godina nama je stalno jedno te isto, samo tapkamo u mestu, ali drugog izbora nemamo, nego da ćutimo i radimo
- kaže Steva Smajić, ratar iz Molovina

Poljoprivrednik iz Molovina **Steva Smajić** ovim poslom se bavi još od malih nogu, jer je uz oca dok je bio još dečak počeo da radi na njivi, baš kao što danas i njemu pomažu njegovi sinovi, stariji koji ima 12 i mlađi od 6 godina.

-Kao i oni, isto tako sam i ja voleo sve poslove na njivi kad sam bio njihovih godina, a da li će se oni time u životu zaista i baviti, to zavisi samo od njih, kojim putem će da krenu dalje. Ja sam završio osnovnu školu i posle više nisam hteo da se školujem, nego sam ostao na porodičnom imanju. Posedujem oko 30

jutara zemlje, na kojima uzgajam kukuruz, suncokret, pšenicu i soju. Pošto smo mi ovde malo na višem delu, soja nam slabo uspeva, jer ona više voli nizinu. Zato sam je posejao na samo dva jutra i mogu reći da sam zadovoljan prinosem, jer je ove godine dobro rodila. Od mehanizacije imam skoro sve što mi je potrebno osim kombajna, njega unajmim kad na red dođu ti poslovi. Od ovoga se može skromno živeti ukoliko čovek vredno radi. Pamtim i neka srećnija vremena, jer smo pre rata živeli bolje. Recimo, nekada je bilo dovoljno da se uhrani sedam, osam bikova pa

kad se oni prodaju od tih para smo mogli da kupimo novi traktor. Danas je situacija za nas poljoprivrednike mnogo teža, jer za novi traktor sada treba čak 30 bikova – priča poljoprivrednik Steva Smajić iz Molovina.

Prema njegovom mišljenju, pomoć i podsticaji koje daje država su nedovoljni i seljaci ih slabo osećaju. Zbog toga je razočaran, polako gubi i optimizam, jer već 15 godina se nada i očekuje da će za seljake doći neka bolja vremena, ali ona ne dolaze, nego je stalno "jedno te isto" i dodaje:

-Tu smo gde smo, radimo svi ovo što imamo i ćutimo, jer bolje nemamo, a nemamo kuda drugo ni da odemo. Ovde imam zemlju i kuću, pa ako bih sve to prodao i kupio kuću u Šidu, od čega bih tamo živio. Zato mi je bolje da ćutim i da radim, jer nemam izbora. Ponekad uhranim svinje, imam trenutno šest krmača, pa i time malo nadomestim prihode. Ranije sam hranio i bikove, ali sam odustao od tog posla, jer se ne isplati. Mi seljaci uvek zavisimo od nečega, ili od vremenskih uslova, da li će biti kiša ili suša, a kad se desi da tu dobro prođemo i prinos bude dobar, e onda nas dočekaju niske otkupne cene, pa smo do kraja svakako na gubitku.

S. Mihajlović
foto: **M. Mileusnić**

Poljoprivrednik Steva Smajić iz Molovina

Čardak pun kukuruza

LEŽIMIR • U POSETI ĐORĐU BAJIĆU

Sve nam rodi, al' sve nam je džaba

- Pod nama je neviđeno blago i samo je pitanje kako ćemo mi iskoristi te potencijale koje gazimo i koje nam niko osim našeg nerada i netruda ne mogu oteti. Sve nam rodi, al' sve nam je džaba. Nema razlike, da li je zemlja prve, druge ili neke treće klase, za sve imamo biljku, dobro tlo, ali ne i one koji o seljaku treba da vode računa, kaže Đorđe Bajić

Iako je zašao u sedmu deceniju života, Ležimirac **Đorđe Bajić** i dalje je vezan za svoje oranice. Decenijama već, Bajići su uspešni ratari, Đorđe je bio redovan učesnik takmičenja rekordera Srema, a jednom prilikom je sa svojim žitom osvojio i treće mesto. Od nekadašnjeg proizvođača i posvećenika paorskom poslu, prerastao je u odličnog savetodavca, pa tako danas radije daje stručne savete čerki **Zorici** i zetu **Sretenu Živanoviću** koji su na sebe preuzeli najveći deo poslova u vezi sa poljoprivredom. Iskustvo koje ima je bogato, kao malo čije u Ležimiru, pa ga, kako smo čuli, rado slušaju i drugi.

Đorđe Bajić

- Pod nama je neviđeno blago i samo je pitanje kako ćemo mi iskoristi te potencijale koje gazimo i koje nam niko osim našeg nerada i netruda ne mogu oteti. Sve nam rodi, al' sve nam je džaba. Nema razlike, da li je zemlja prve, druge ili neke treće klase, za sve imamo biljku, dobro tlo, ali ne i one koji o seljaku treba da vode računa. U zemlji uživam i dok me traje biće mi uvek zadovoljstvo da odem do svojih njiva, da vidim kako niču semena, da se nauđim onog našeg istinskog seljačkog vazduha, jer samo me to čini zadovoljnim, priča Đorđe Bajić. Bajić ima 40 jutara svoje zemlje. Arandu nema niči, kako kaže, "trčič" ka ugovorima koji se moraju otplaćivati. Najviše veruje sebi, svom radu i mogućnostima. Svoju zemlju, kao i obično, ovaj vredni Ležimirac pokrio je u najvećem postotku pše-

nicom i kukuruzom. - Ove godine smo imali pšenicu izuzetnog kvaliteta i roda. Sa 20 jutara izneli smo izuzetnih osam vagona što je izuzetno dobar ostvarenje. Setvu smo završili, posejali smo pšenicu na 17 jutara, nikla je lepo, uredno i na vreme smo bacili đubre, primenjena je puna agrotehnika tri puta smo je prskali i bilo bi dobro kada bi se korigovala cene i pariteti. Sve što je do nas, mi smo uradili i sada je vreme da i oni koji treba da brinu o selu nešto zaista i urade, priča deda Đorđe.

Za razliku od mlađih generacija, jasan je Đorđe Bajić, generacije koje su kao paori stasavale pre tri i više decenije imale su mnogo više mogućnosti da napreduju i pre svega da planiraju svoju proizvodnju. Najveće zasluge za to, smatra Đorđe, pripadaju rešenosti države

da svojim malim i ograničenim posrednicima omogući dobar život. Nedostatak jasne ideje šta se sa poljoprivredom danas želi, siguran je, osnovni je faktor sve težeg stanja u kojem se proizvođači nalaze.

- Moja generacija je imala jedan period kada se zaista moglo živeti od svog rada. Kuća u kojoj sam građena je od sela, pre dve ipo decenije, danas me pitaju da li sam tada radio u inostranstvu, a ja malo kroz smeh, a malo u žalbi kažem da je tada inostranstvo bilo ovde, kod nas. Na veliku žalost, taj period trajao je isuviše kratko, tokom druge polovine osamdesetih. Tada sam za pšenicu, putem razmene, uspeo da kupim novi traktor. Žitoprometu sam za 32 tone kupio dobar Ferguson, drugi sam uzeo za 42 tone, sada za tu količinu ne mogu ni da pridjem traktoru kvaliteta tih Ferguson. Kasnije je išlo sve samo lošije, tvrdi Đorđe.

Radio je Đorđe, sve do raspada Jugoslavije, i dosta voća i povrća, a pre svega bostana. Po seme je išao u Mađarsku, a tržište mu je bila čitava bivša i velika država.

- Imali smo i odličan krompir svojevrstno. Sejali smo pravi prave, originalne holandske sorte, imali smo ugovorene poslove sa firmama, direktno smo isporučivali sa njive do krajnjeg korisnika, što sve govori da se nekada moglo živeti od agrara. Lažu oni koji kažu da je sve bilo loše i da je u ono vreme seljak teško živio. U ta vremena, ja sam od sela napravio kuću, zanovio me-

Nekada se moglo lakše do „Ferguson“

hanizaciju, kupio dva automobila, a da vidim da danas tako seljaci uredi sebi život. Sve što sam stekao, stekao sam u ta "loša" vremena. Sada se to sve samo održava, a zapravo polako propada, dok se jednom ne dođe do kraja puta, iskreno priča ležimirski paor.

Umesto lake i lepe trgovine, godine su donele zaduživanja, kredite, loše otkupe, duga čekanja na zaradna sredstva i nezvesnost koja paorima ne da mira. Trudeći se da "ne upadne u zamke", Đorđe i danas izbegava bilo kakvo kreditiranje, što savetuje i drugim, mlađim poljoprivrednicima.

- Ja nisam ljubitelj kredita i trudim se da sa onima koji mi kredite nude ne ulazim u dugačke razgovore. Sve što se uzme mora se i vratiti, a odakle da se vrati ako nemate dovoljno zaradenih sredstava? Zašto da uzimam nešto za šta nisam siguran da ću moći da otplatim? Ima ih koji su od muke uzimali, pa od još veće muke napuštali isplatu i ostajali bez mehanizacije, a to je

najgore što jednom seljaku može da se desi, bez obzira da li je mehanizacija stara ili nova. Onaj koji ima staru, već se dovoljno muči pa ne može da je zanovi, a onaj koji ima novu, ili je i nju uzeo pod neku otplatu, ili se morao odreći gomile stvari da bi je nabavio. Čovek treba da gleda koliko može sam. Najčešće, posebno u naše vreme, to nije dovoljno, ali je jedini način da se opstane. Mali teško da će postati veći danas, za to ne vredi dužiti domaćinstvo, veliki možda i mogu da misle o tim stvarima, a mi, da kažem srednji, mi nekako najlakše padnemo pod tu kamatašku ideju. Učini nam se da nam "samo malo treba" da se odvojimo, da krenemo na bolje, ali nas loši pariteti, cene, seme i nevrete lako ubeđuju da to baš i nije tako. Kada budemo mogli da planiramo prodaju, kada budemo znali makar minimum cene robe, onda ćemo moći lakše da se zadužujemo. Do tada nikako, zaključuje Đorđe.

S. L.

POSTUPCI NAKON BERBE VOĆA KOJI UTIČU NA KVALITET VOĆA I DUŽINU ČUVANJA

Kako sprečiti moguću štetu

Piše: Maja Sudimac, dipl.ing., Institut Tamiš Pančevo

Postharvest je period nakon berbe voća. Kontrola biljnih bolesti u periodu pre ubiranja zasnovana na Integralnoj zaštiti useva, nastavlja se tokom branja, rukovanja, pakovanja i transporta. Neke od najčešćih patogena koji se mogu razviti na ubranim plodovima jesu Botrytis cinerea, Penicillium expansum i Mucor piriformis.

Botrytis cinerea i Penicillium expansum mogu se razviti na rana-

ma i otvorima. Pojavljuje se često tokom dugog čuvanja. Na pojavu najviše utiče: Zdravstveno stanje voćnjaka, higijena prostorijau kojima se vrši pakovanje, kvalitet vode u vodenim sistemima kojima se vrši transport i klasiranje jabuke, svaka manipulacija i rukovanje kojim je moguće stvaranje rana i povreda. Takođe na pojavu može uticati temperatura kao i primena fungicida (u zemljama gde je dozvoljena, mada

se rezistentnost javlja kao sve veći problem)

Mucor piriformis, (Mucor rot) prema literaturi u Kaliforniji postaje ozbiljan problem na sortama Granny smith i Fuji. Gljiva živi u zemljištu u voćnjaku. Voće sakupljeno sa zemlje i zemlja koja se preko gajbica ili boxova prenese do sistema za pakovanje skladište ili kao i voda, lako zarazi zdravo voće. Mucor izaziva vlažnu trulež, spore se u skladištu brzo šire na zdravo voće. Niske temperature usporavaju rast gljive, hlorisana voda i većina fungicida nije mnogo efikasna. Osnovne mere da se umanjí pojava su: ne skladištiti opalo voće i gajbice ne držati na zemlji pri branju.

Berba i transport voća su prva prilika za stvaranje gubitaka. Stoga je važno obeležiti ih podacima o beraču. Pravila za berbu 1) Branje sa peteljkom po suvom vremenu, 2) Izbegavanje velikog pritiska prstima 3) Izbegavanje oštećenja od dodira između plodova: kada se voće prebacuje u gajbe ili korpe to ne treba da se čuje 4) Higijena radnika - berača

Vreme između berbe i hlađenja treba svesti na najkraće - ovo je početak lanca rashlade. Obezbediti zasenu - plodovi na vrhu gajbe mogu dostići čak i 50°C. Ukoliko je voće nakon berbe ostavljeno 24 sata na 20°C to rezultira jednom nedelji manje u skladištu. Transport vršiti pažljivo.

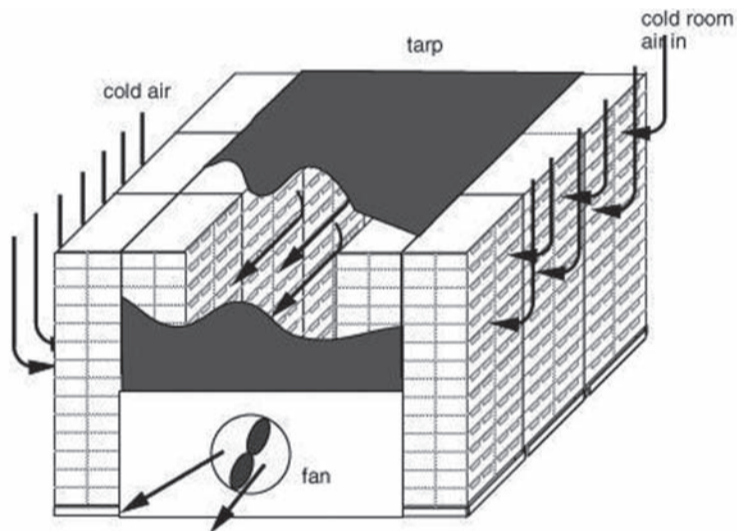
Precooling - rashlađivanje proizvoda nakon berbe a pre skladištenja je obavezno u svim savremenim sistemima hlađenja. Postoji nekoliko načina rashlađivanja voća.

Forsirano vazdušno hlađenje: rashlađeni vazduh se koristi kao medijum, kroz proizvode spakovane u boxevima. Proizvodi su posatvljeni u dva reda, prekriveni. Vazduh se izvlači kroz tunele pomoću ventilatora. Za voće traje i do 6h.

Hlađenje uz pomoć hladnog zida Cold wall system- vrsta rashladnog zida sa nižim vazдушnim pritiskom od komore u kojoj je proizvod i vazduh se uvlači kroz proizvod. Boksevi bi trebalo da imaju min 5%

Korpe za berbu

Forsirano vazdušno hlađenje

Hlađenje uz pomoć hladnog zida

bočnu ventilaciju da bi bio omogućen protok vazduha

Hlađenje vazduhom može izazvati gubitak vlage u proizvodima, što zavisi od vrste proizvoda, može se sprečiti umotavnjem u plastične folije ili pakujući u kesu.

Hidrohlađenje Hydro-cooling: Hlađenje se vrši pomoću vode i to prskanjem proizvoda u vidu spreja ili potapanjem proizvoda u hladnu vodu. Voda bolje prenosi toplotu od vazduha. U dobro dizajniranim cool-

er-shower objektima višnje se mogu ohladiti za 10 min. Nadoknađuju izgubljenu vlagu tokom branja. Voda može prenositi patogene, pa mora biti sterilisana, najčešće Cl.

Room-cooling: Direktna izloženost hladnom vazduhu. Upakovani proizvodi mogu se ohladiti za oko 24 h, ako pakuje u kontejnere sa oko 5% ventilacije; kutije na paletama, palete su raspoređeni pored 10 do 15 cm, da se ravnomerno distribuira protok vazduha.

Zasena za privremeno smestanje u toku berbe

Kupus berba, sortiranje i pakovanje

Kupus i ostalo lisnato povrće veoma je nakon branja osetljivo na direktnu sunčevu svetlost i višu temperaturu

Piše: Dragan Marković, dipl.ing., PSS Zrenjanin

Kod kupusa se za ishranu koristi glavica, koja nastaje posle obrazovanja 15 do 20 listova rozete a kao rezultat aktivnosti i zatvaranja terminalnog pupa i usporenog rasta stabla. Poznat je veliki broj sorti i hibrida kupusa. U zavisnosti od namene i hibridizacija kupusa danas je veoma velika. Koristi se svež za salate, kuvan za variva, kiselnjen, i sušen.

Kupus sadrži 10 % suve materije, a po sardžaju vitamina B vitamin i vitamin C, naročito u kiseloo varijantni. U svetu se gaji na oko 2000000 ha a u Evropi oko 500000ha. Najveći proizvođači su Kina i Indija.

Berba kupusa se odvija u tehnološkoj zrelosti. Berači imaju presudan uticaj na kvalitet ubranog kupusa. Moraju imati pravilne instrukcije u odabiru zrelosti i moraju paziti kako ubirati glavice i kako sa njom rukovati posle berbe. Iskusan berač će proveru čvrstine glavice oceniti opipavanjem iste, vodeći računa o veličini glavice. Odluku berača o ocecjanju glavice berač može doneti takođe po spoljašnjem izgledu glavice, boji glavice, pokriveno-

sti listovima i naravno veličini i tvrdoći glavice. Zreo kupus ima bolju i dužu mogućnost čuvanja. Osnovni indeks za određivanje vremena berbe je odnos težine i veličine glavice. Berba počinje kada glavice dostignu u prečniku 10 centimetara, pa do 25 centimetara. Glavice se beru pregibanjem na jednu stranu i odsecanjem nožem. Nož treba da je oštar i čist. Ne sme da bude hrđav. Glavice ne treba odsecati grubo i sa uvijanjem jer će doći do oštećenja iste. Glavice treba seći sa dva tri ovojna lista. Oni imaju ulogu ovojica kod transporta kupusa. Požuteli, oštećeni listovi se pre prodaje moraju ukloniti. Glavice se posle sečenja moraju pregledati. Oštećene glavice, bilo od berbe ili insekata moraju se skloniti sa strane, očistiti i predati u preradu. Kupus je moguće ubirati i mehanizovano. Kod mehaničke berbe kupus se prerađuje. Ne može se čuvati. Odlaganje berbe može dovesti do velikih šteta koje mogu biti izazvane pucanjem glavica, iznenadnim napadom štetočina. Neobran kupus na vreme izložen je napadu biljnih bolesti, što za posledicu može imati gubitak celokupnog prinosa.

Berači imaju presudan uticaj na kvalitet ubranog kupusa

Kupus se mora skloniti sa direktnog sunčevog sjaja ako se name-rava duže ili kraće čuvati. Kupus i ostalo lisnato povrće veoma je osetljivo na direktnu sunčevu svetlost i

višu temperaturu nakon branja. Da bi se smanjila temperatura glavica obranih sa njive potrebno je u roku od par sati ohladiti glavice do temperature oko 4 stepena. Najčešće se koristi forsirano vazdušno hlađenje u vremenu od 2 do 6 sati. Udu-

vava se hladan vazduh u kontejnere sa glavicama kupusa. Poznato je i vodeno hlađenje ali se ono kod nas ne koristi. Za što duže čuvanje glavice se moraju hladiti do temperature najniže moguće pre smrzavanja. Ako dođe do smrzavanja dolazi do propadanja glavica kada se odmrznu. Kupus se posle branja klasifikuje u dve klase. Prva klasa je kupus najboljeg mogućeg kvaliteta. Mora imati svežinu, karakteristike i oblik vezan za tu sortu ili hibrid. Drugu klasu čini preostali kupus koji nije mogao da zadovolji kriterijume prve klase. Ali glavice druge klase moraju takođe biti sveže i zdrave.

Kupus se pakuje u kartonske kutije i mrežaste vreće do težine do 25 kilograma. Kod pakovanja u vreće mora se voditi računa o zaštiti od povreda jer ne pružaju zaštitu kao kartonska ambalaža. U novije vreme kupus se za čuvanje pakuje u evro palete zapremine jednog metra kubnog.

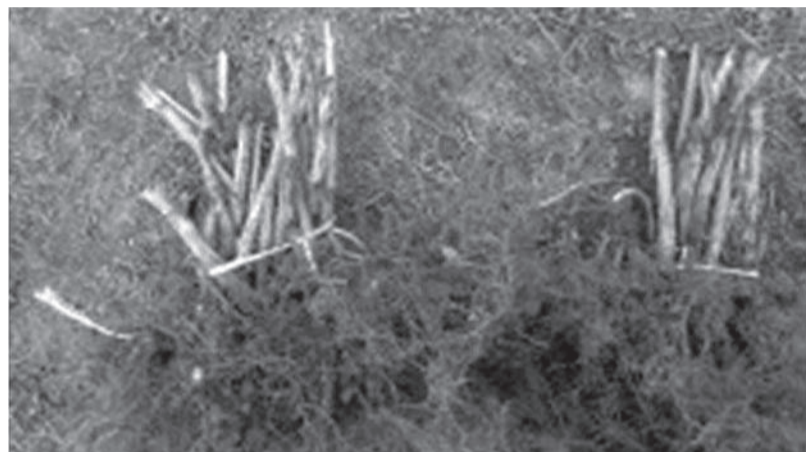
Kod nas je rasprostranjen običaj prodaje jesenjeg kupusa sa seoskih špritera i prikolica gde se kupus prodaje za preradu kiselnjenjem.

Kvalitet sadnog materijala

Sadnice moraju biti zdrave, bez virusnih i drugih bolesti i prisustva štetočina

Piše: J.Kljajić, dipl.inž., PSS Kikinda

Veliki uticaj na uspeh proizvodnje voća ima pravilan izbor sadnog materijala. Za podizanje zasada bilo koje voćne vrste treba koristiti isključivo sadnice prve klase, sa dobro razvijenim korenovim sistemom i potpuno zrelim (zdrvenjenim) nadzemnim delom. Sadnice treba da imaju dobro razvijene pupoljke po celoj dužini, dobro sraslo spojno mesto, da su prave i bez mehaničkih oštećenja. Posebno je važno da sadnice imaju snažan, dobro razvijen žiličast korenov sistem. Zatim, identitet sorte mora da bude apsolutno tačan.

Korenov sistem da ima više sitnih žila

Ako umesto planirane sorte greškom dospe neka druga, naročito u slučaju samobesplodnih sorti, nema roda, voćke cvetaju ali plodove ne zameću. Ne dolazi do oplodnje jer je potreban polen druge sorte koji je kompatibilan sa polenom izabrane sorte. Izbor sorte na odgovarajućoj podlozi je ne manje bitan činilac.

Podloga na kojoj je voćka okalemljena uslovljava gustinu sadnje, uzgojni oblik i rezidbu, kao i kvalitet i tip zemljišta na kojem se voćnjak može zasaditi. Sadnice moraju biti zdrave, bez virusnih i drugih bolesti

Prečnik sadnice neposredno iznad povezanog mesta ne sme biti manji od 10 cm

i prisustva štetočina. Eventualna oštećenja od mraza utvrđujemo na osnovu prisustva tamnih pega ili linija na poprečnom preseku gornjeg dela sadnice i korenovih žila. U savremenoj voćarskoj proizvodnji, za podizanje zasada mogu se koristiti, jednogodišnji sadnice, dvogodišnje sadnice i okulanti.

Okulanti da imaju tri skeletne žile

Prema važećem pravilniku o normama kvaliteta okulanti i sadnice treba da ispunjavaju sledeće uslove:

1. Okulanti - da imaju tri skeletne žile, sa najmanjom dužinom od 10cm. Dužina nadzemnog dela treba da iznosi najmanje 30 cm, a prečnik neposredno iznad korenovog vrata najmanje 6 cm.

2. Jednogodišnje sadnice - korenov sistem sa najmanje 5 osnovnih žila, sadnice oraha najmanje 3. Dužina svake žile mora biti najmanje 20 cm, dužina nadzemnog dela sadnice jabuke, kruške, dunje, kajsije i trešnjemora da je 1m; breskve, višnje, kruške na dunji, jabuke na

slabo bujnim podlogama i leske najmanje 70cm. Prečnik sadnice neposredno iznad povezanog mesta ne sme biti manji od 10 cm, a presek spojnog mesta da je zarastao najmanje 40%.

3. Dvogodišnje sadnice - korenov sistem sa najmanje 4 skeletne žile, orah 3. Presek spojnog mesta treba da je zarastao najmanje 80%, a ispod ramenih grana, sadnica mora biti debela najmanje 12 cm.

4. Izdanci maline i kupine moraju imati dobro razvijene letoraste dužine oko 80 cm a, korenov sistem da ima više sitnih žila dužine preko 5cm.

AKTUELNOSTI

ISTINA O IZVOZU SVINJA U RUSIJU

Blokada zbog kuge

Ove godine desetkovan izvoz jer je zabranjen prevoz mesa životinja vakcinisanih protiv bolesti kuge preko teritorije EU

Nesmetan izvoz živih svinja i svežeg mesa u Rusiju nije moguć pre 2020. jer Evropska unija preko svoje teritorije zabranjuje transport životinja vakcinisanih od svinjske kuge, tvrdi **Branislav Gulan**, član Akademijškog odbora za selo Srpske akademije nauka i umetnosti.

Od prestanka vakcinacije svinja protiv kuge, kako Gulan objašnjava, treba da prođu tri godine da bismo ponovo dobili dozvolu EU za izvoz sveže svinjetine, a kako je Uprava za veterinu najavila da će vakcinacija biti završena u januaru 2017, izvoz će biti moguć tek posle 2020.

Sve najave izvoza svežeg svinjskog mesa u Rusiju su bez osnova. Izvoza nema jer je nemoguće svinjsko meso transportovati preko teritorije EU, a transport avionom se ne isplati. Preostaje jedino da se meso

GDE SRBIJA IZVOZI SVINJETINU

Zemlja	2015.	2016.
Rusija	10.670	1.311
Makedonija	777	728
Crna Gora	291	671
Belorusija	208	/
BiH	35	21
Vijetnam	54	17
Hongkong	27	54
Španija	1	/
Mađarska	/	21

*iznosi u tonama

je svega 1.311 tona, vrednih 1,9 miliona evra.

Rajko Latinović, predsednik Odbora za poljoprivredu u PKS i direktor mesne industrije „Imes“, ističe da rokovi o zabrani izvoza sveže svinjetine u EU i preko njene teritorije nisu toliko veliki problem koliko činjenica da Srbija nema mesa za izvoz. Kad smo morali, mi smo zamrznuto meso izvozili morem preko Crne Gore, koje je u Rusiju stizalo za 45 dana, ali to je neisplativo - kaže Latinović. S. P.

Činjenice

● **3,2 miliona svinja ima u Srbiji**

● **330.000 živih svinja uvezla je Srbija u 2015. godini**

● **270.000 tona je godišnja proizvodnja svinjskog mesa u Srbiji**

● **19 kilograma svinjetine pojede stanovnik Srbije**

transportuje brodom, prvo do Luke Bar, a zatim brodom u Rusiju, za šta je potrebno 47 dana. To tako treba da traje sve do 2020. godine, a Srbija će moći da uđe u EU tek kad posle prestanka vakcinacije prođe šest godina - kaže Gulan.

Koliko je blokada izvoza sveže svinjetine u Rusiju kopnenim putem pogubna za Srbiju potvrđuju i podaci Republičkog zavoda za statistiku, koji pokazuju da je izvoz svinjetine ove godine manji za 20 miliona evra. Dok je Srbija u 2015. godini u Rusiju izvezla 10.670 tona sveže i zamrznute svinjetine u vrednosti od 21,9 miliona evra, za sedam meseci ove godine u tu zemlju isporučeno

NAŠI DOMAĆINI

VELIKI RADINICI
SUSRET SA POLJOPRIVREDNIKOM
PANTELIJOM STEVANOVIĆEM

Jutro po jutro – celo imanije

Radničanin Pantelija Stevanović nije imao ni pedelj svoje zemlje, ali je tokom godina života vredno radio i kupio ukupno 16 jutara zemlje. Sad se uz ratarstvo bavi i stočarstvo i sprema se da dogodne konkuriše za zemlju po osnovu prava prečeg zakupa

Koliko je za pojedinca značajno i važno da poseduje neko imanje, dobro zna **Pantelija Stevanović** iz Velikih Radinaca. Ovaj bivši građevinski radnik u mitrovačkom "Proleteru", kasnije i radnik u "Mitrosremu", a sada stanovnik sela bez posla, dok je bio u radnom odnosu nije išao na odmore već je radio i svu zaradu ulagao u kupovinu zemlje. Sada je vlasnik 16 jutara zemlje, a sprema se i da dogodne učestvuje u zakupu po osnovu prava prečeg namenjenog farmerima.

Pantelija je bio zainteresovan za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta pred tek minulomitrovačku licitaciju. Pre svega hteo je zemlju kao farmer, ali je zakasnio pa će morati da čeka dogodne svoju priliku. On još nije dostigao godine života za penziju pa se bavi poljoprivrednom i hrani svinje svestan da je dobro radio što je svojevremeno nabavljao zemlju.

Nisam imao uslova za zakup ranije, malo zemlje radim, a sada bih je uzio radi stoke, no spreman sam da čekam kad za to dodje red. Bilo bi mi dovoljno svega pet hektara za hranu za moje svinje - kaže Pantelija.

Ima ovaj poljoprivrednik volju i želju da hrani mnogo više svinja od 60 - 70 komada koliko ih sada ima, jer su povoljnije otkupne cene. Sa stočarstvom nije prekidao ni kada su tovljenike slabije plaćali, jer

Pantelija Stevanović

su mu se svinje isplatile. Od svojih vrednih ruku Pantelija je kupio sve što ima u svom domaćinstvu.

U Velikim Radincima se sve manje drže svinje, pa je sada Stevanović jedan od većih proizvođača. Kada je svojevremeno odlučio da sebi kupi zemlju, vo jutro kupio je kada je prešao da radi u "Mitrosremu". Sa svojom firmom "Proleterom" je radio na terenu, ali je od zarade i ostalo pa je dobro došlo za nova jutra zemlje.

Kada sam video kako drugi rade, kupovao sam jutro po jutro i sad imam ukupno 16 jutara zemlje. Nisam pogrešio. Dok čekam penziju imam od čega da živim i šta da radim - poručuje Pantelija Stevanović iz Velikih Radinaca.

S.Đ.

Stanje voćarskih i ratarskih kultura

PROGNOZNO IZVEŠTAJNA SLUŽBA
ZAŠTITE BILJA
AP VOJVODINE

Jabučasto i koštičavo voće se nalazi u fazi 95 (50% lišća žuto i opalo) – 97 (svo lišće opalo) po BBCH skali.

Ovo je period kada se preporučuje tretiranje voća preparatima na bazi bakra. Ovaj tretman se preporučuje kao preventivna mera za dezinfekciju, pre svega ožiljaka koji nastaju na granama kao posledica odvajanja lišća, a koji predstavljaju otvoren put za patogene. Pre samog tretiranja potrebno je ukloniti sve suve grane i trule plodove iz krošnji i izneti ih iz voćnjaka.

Kombinacija hemijske zaštite i mehaničkog čišćenja smanjuje infektivni potencijal patogena koji izazivaju biljne bolesti kao što su: monilioze na koštičavom voću, kovrdžavost lišća breskve, rogač šljive, šupljikavost lišća koštičavog voća, rak rane i izumiranje grana, bakteriozna plamenjača jabučastog voća, eskorioza vinove loze i dr.

Tretman obaviti po mirnom i suvom vremenu kada su temperature preko 10°C. Mogu se koristiti neki od sledećih fungicida na bazi bakra:

- Blauvit u koncentraciji 1%
- Funguran-OH u koncentraciji 0,2-0,3%
- Nordox 75WG u koncentraciji 0,2%
- Bakarni oksihlorid 50/Bakarni kreč 50 u koncentraciji 0,75%
- Plavo ulje u koncentraciji 3%, i dr.

Tretiranje se mora obaviti detaljno tako da rastvor dospe u svaku pukotinu na stablu i granama – „da kaplje“ jer upravo na tim mestima prezimljavaju prouzrokovani biljni

bolesti.

Na području delovanja RC Sombor, koštičave voćne vrste se nalaze u fenofazi starenje, početak mirovanja –po BBCH skali 95 (50 % lišća žuto i opalo). U fenofazi kada je 50-70% lišća opalo potrebno je uraditi tretman u cilju smanjenja infektivnog potencijala patogena i dezinfekcije rana koje nastaju posle opadanja lišća.

Ovim tretmanom smanjuje se infektivni potencijal sledećih patogena, prouzrokovaca:

- kovrdžavosti lista breskve (Taphrina deformans),
- šupljikavosti lista koštičavog voća (Stigmata carpophila),
- monilioze koštičavog voća (Monilinia spp.),
- rak rane i izumiranje grana (Pseudomonas syringae).

Za tretman se preporučuje neki od fungicida na bazi bakra:

- Blauvit (Cu iz bakarnog hidrok-sida) 0,5-1% ili
- Nordox 75 WG (Cu iz bakar oksida) 0,2% ili
- Bakarni oksihlorid 50 (Cu iz bakar-oksihlorid) 0,5-0,75%

Tretman uraditi na temperatura-ma iznad 5°C.

Na teritoriji RC Novi Sad voćni zasadi nalaze se u fazi od početka opadanja lišća (jabuka) do 70% listova opalo (koštičavo voće) (BBCH 93-95).

U fazi kada opadne 70% lisne mase preporučuje se hemijski tretman preparatima na bazi bakra. Ovaj tretman vrši se u cilju dezinfekcije stabala, a sprečava se i prodor patogena kroz rane koje nastaju opadanjem lišća. Takođe, smanjuje

Zasad nektarine

se i infektivni potencijal patogena kao što su monilioze koštičavog voća (Monilia spp.), kovrdžavost lišća breskve (Taphrina deformans), šupljikavost lista koštičavog voća (Stigmata carpophila), prouzrokovani bakterioznih oboljenja (Erwinia amylovora, Pseudomonas syringae) i drugi. Tretman obaviti po mirnom i suvom vremenu kada je temperatura iznad 5°C.

Fungicidi na bazi bakra:

- Bakarni kreč 50 (Cu iz bakar-oksihlorida) 0,75%
- Blauvit (Cu iz bakar-hidrok-sida) 0,5-1% u koštičavom voću i 0,7% u jabučastom voću
- Cuproxat (Cu iz bakar-sulfata) 0,25-0,35% u koštičavom voću i 0,5-0,6% u jabučastom voću

Na području delovanja RC Niš, koštičavo voće se nalazi kraj vegetacije po BBCH skali 95 (50 do 70% lišća se žuti i opada).

Kada opadne 70% lisne mase proizvođačima koštičavog voća preporučuje se jesenji tretman u cilju smanjenja infektivnog potencijala prouzrokovaca bolesti koji su prisutni i prezimljavaju na biljnim delovima, kao i radi dezinfekcije zasada tj. ožiljaka koji nastaju na granama kao posledica odvajanja lišća, a koji predstavljaju otvoren put za patogene.

Primeniti preparate na bazi bakra.

Preparati koji se mogu primeniti:

- Nordox 75 WG (a.m. Cu -oksid) 0,2% ili
- Funguran-OH (a.m. CU-hidroksid) 0,2-0,3% ili
- Bakarni oksihlorid 50 (a.m. Cu-oksihlorid) 0,75% ili

25/10/2016

Aphididae spp.

25/10/2016

Simptomi mrežaste pegavosti pegavosti ječma

- Blauvit (a.m. Cu-hidroksid) 1%.

Tretman izvršiti po mirnom vremenu i temperaturama iznad 7°C.

Zdravstveno stanje useva ječma

Vizuelnim pregledom useva semenskog ječma, sorta Bosut (20ha), uočeni su simptomi mrežaste pegavosti lista ječma, Pyrenophora teres, na 54% biljaka. Parazit se prenosi semenom ali i putem pseudotecija na ostacima

slame. Usled povoljnih vremenskih uslova izaziva pege i crtice na listovima ječma koje se spajaju i imaju izgled mreže. Za sad se ne preporučuje tretman protiv ovog patogena ječma. U usevu ječma registruju se prve, pojedinačne kolonije lisnih vaši, Aphididae spp. (od kojih su neke od njih vektori virusa žute patuljivosti ječma. Kolonije lisnih vaši i njihove krilate forme se uočavaju i na ivici i u unutrašnjosti parcele. Neophodni su redovni vizuelni pregledi useva ječma, i ukoliko se nastavi period toplog vremena (sa temperaturama iznad proseka), RC Vrbas će blagovremeno dati signal za tretiranje lisnih vaši.

Pregledom parcela ozimih ječmova na terenu RC Senta, utvrđeno je da se ranije posejani usevi nalaze u fenofazi 12-13 BBCH skale (2-3 lista razvijena).

Prisustvo simptoma mrežaste pegavosti ječma (Pyrenophora teres) registrovano je na 0 do 39% biljaka.

Hemijske mere zaštite se ne preporučuju.

Na lokalitetu Zobnatica, u usevu ozimog ječma (sorta: Salamander, površina: 31 ha, vreme setve: 8-10.10.2016, predusev: soja), vizuelnim pregledom od 01.11. registrovani su simptomi mrežaste pegavosti ječma (prouzrokovac Pyrenophora teres) na 5% pregledanih biljaka, dok je 14.11.2016. utvrđeno širenje simptoma i prisustvo na 12% biljaka.

Preporuka za proizvođače: redovnim obilaskom parcela utvrditi prisustvo i nivo širenja patogena. Za sada ne preduzimati hemijske mere suzbijanja.

Zasad breskve

Zasad kruške

Usev ječma

BILJEM PROTIV KARCINOMA

Sunce izaziva rak kože?

Sunce može da izazove mutacije gena za suzbijanje tumora „p53“ u ćelijama eiderme (keratinociti) i tako ih učiniti predisponiranim za rad

Izlaganje suncu pogoduje stvaranju kolonija ćelija a ne samo izolovanih ćelija, predisponiranih za rak, navodi se u studiji objavljenoj u časopisu „Proceedings of the National Academy of Sciences“.

Sunce može da izazove mutacije gena za suzbijanje tumora „p53“ u ćelijama eiderme (keratinociti) i tako ih učiniti predisponiranim za rad. Defektan „p53“ je uzrok oko polovine pojava raka kod ljudi. Ova nova studija sugerise da ultravioletno zračenje čini defektnim gen „p53“ u ćelijama i da se zatim multiplikuju i stvaraju naslage.

Istraživači su shvatili da učestalost tih naslaga ćelija sa defektnim genom „p53“ varira od tridesettri na kvadratni centimetar kože zavisno od izlaganja suncu.

Oni smatraju da ove ćelije ne bi bile grupisane na taj način da mutaciju u genu „p53“ izazvana ultravioletnim zračenjem nije na samoj površini.

Vakcina protiv raka kože

Vakcina koja leči smrtonosne forme raka kože koristeći pacijentove tumorske ćelije, pokazala je svoje prednosti u odnosu na duge terapijske metode koje se koriste u lečenju ove bolesti, kažu naučnici sa „Tomas Džeferson Univerzitea“ u Americi. Četvorogodišnji rad na ovoj vakcini, koji je prezentovan na godišnjem sastanku američkog udruženja kliničkih onkologa, pokazao je da je dužina preživljavanja veća nego kod pacijenata lečenih hiruškim ili drugim lekovima.

Da bi se napravila vakcina, pacijentove inaktivirane tumorske ćelije se tretiraju „dinitrofenilom“. Dr. Dejvid Berd kaže da se na ovaj način ćelije menjaju i doživljavaju kao strane kod imuno-sistema, tako da on počinje da stvara antitela i da ih ubija. Istraživanje je obuhvatilo 62 pacijenta (nakon hiruškog zahvata) od kojih je 47 bilo zdravo nakon

četiri godine, dok je 58 pacijenata preživelo.

Sirovo meso kao lek

U starom Egiptu gotovo opšta praksa u lečenju otvorenih rana bila je da se na rane stavlja sirovo meso. Lekari ovu praksu starih Egipćana potvrđuju kao ispravnu jer kažu da se mišičavo tkivo u sirovom mesu može smatrati za agnes koji dovodi do zgrušavanja krvi u krvnim sudovima na otvorenoj rani (živoj rani).

Novine u lečenju raka kože

Rak kože je najrasprostranjeniji oblik malignih obolenja. Za razliku od melanoma koji su prouzrokovani preteranim izlaganju suncu u detinjstvu, bazocelularni karcinomi rezultat su preteranog sunčanja tokom čitavog života. Zato se oni pojavljuju najčešće posle pedesete godine na delovima tela koji su najizloženija sunčevom zračenju.

Rak kože uglavnom nije tako opasan kao drugi oblici tumora, ali se on manifestuje u formi višestrukih recidivnih tumora. Neki pacijenti tako imaju 10, 15, pa čak i 20 tumora koji zahtevaju intervencije iz kojih ostaju neesteski ožiljci. Da bi se izbegli ovi neprijatni ožiljci naročito ako se ima u vidu da se čak u 90 odsto slučajeva rak kože pojavljuje na licu, u Francuskoj su u bolnici SEN Lui u Parizu rak leče fototerapijom. Ova metoda se sastoji u tome što se na oboleli deo u obliku kreme nanese jedan fotosenzibilni elemenat koji na selektivan način prodire u ćelije tumora.

Sama krema nije efikasna ukoliko se to mesto zatim ne zrači halogenom svetlošću koja taj molekul pretvara u fototoksični proizvod koji uništava tumor. Pošto se uništi tumor, koža se regeneriše za petnaestak dana i nema nikakvog ožiljka. Jedini nedostatak ove terapije je što na mestu tumora ostaju tragovi pigmentata ili depigmentacije, za čije nastajanje je potrebno nešto više vremena. Mnogi pacijenti u Francuskoj i drugim zemljama već

Rak beške

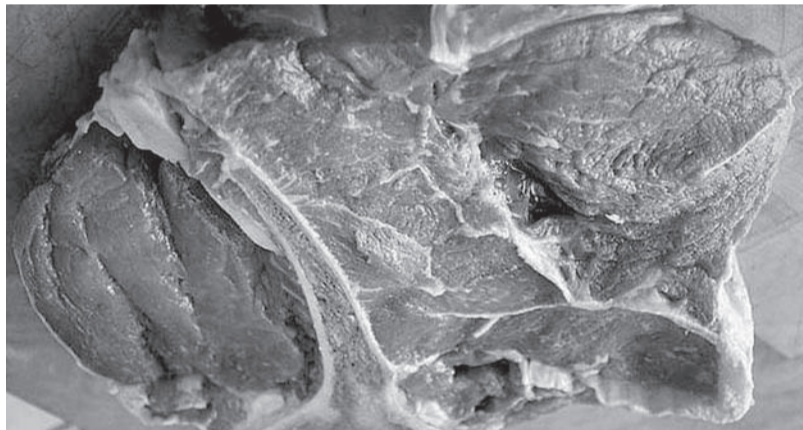
U Džon Hopkins onkološkom centru, Bert Vogelstin, profesor onkologije, analizira genetske nenormalnosti u ćelijama pronađenim u mokraći. Njegovo istraživanje može dovesti do jednostavnog testa za urin koji može i ranije i lakše da otkrije prisustvo raka beške.

Kad proširimo naša znanja o genetici, kaže dr Vogelstin, doći ćemo do oruđa koja će stvoriti bolje načine na koje ćemo otkriti ko je najpodložniji pojavi raka, da bismo napravili efikasne lekove i nadamo se, sprečiti nastanak bolesti.

su lečeni ovom metodom i prema sadašnjim podacima u čak 90 odsto slučajeva je došlo do izlečenja.

(Nastaviće se)

(Izvodi iz knjige „Lekovitim biljem protiv karcinoma“, autor Momčilo Moci Srećković, Slobomir 2015.)

Mišičavo tkivo u sirovom mesu može smatrati za agnes koji dovodi do zgrušavanja krvi u krvnim sudovima na otvorenoj rani

VREMENSKA PROGNOZA ZA NARENDI MESEC

Topliji i prosečno vlažan decembar

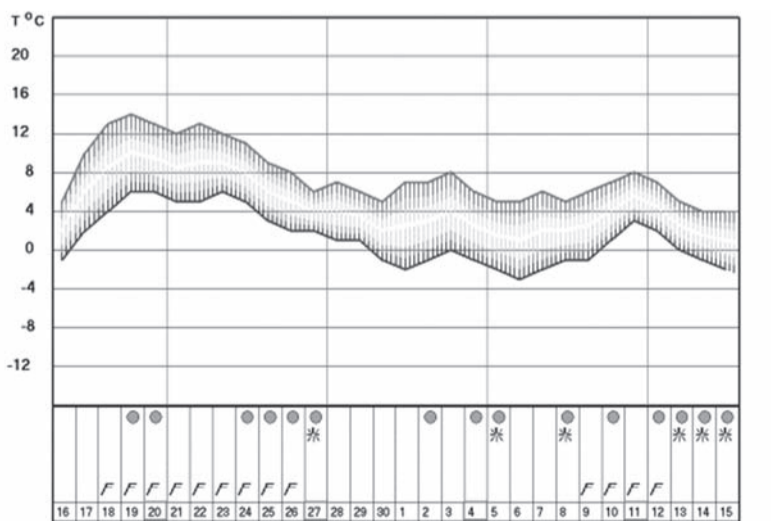
Prema prognozi RHMZ, srednja minimalna temperatura vazduha u decembru imaće vrednosti iznad višegodišnjeg proseka, pri čemu će njena vrednost u proseku biti viša za oko 0.8°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini predviđa se vrednost decembarske srednje minimalne temperature vazduha od 1.0°S.

Srednja maksimalna temperatura vazduha u decembru biće u granicama višegodišnjeg proseka,

sa vrednostima u proseku višim za oko 0.2°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini srednja maksimalna temperatura vazduha tokom decembra biće oko 5.8°S.

Srednja količina padavina tokom decembra biće u granicama višegodišnjeg proseka sa vrednostima u proseku višim za oko 3 mm u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini srednja decembarska količina padavina iznosiće oko 54 mm.

Prognoza vremena do 15. decembra

Stari recepti

Slatke kiflice

Potrebno je: 500 g brašna, 180 g masti, 150 ml mlake vode, 1 kvasac, 1 mala teglica pekmeza, 200 g prah šećera, 2 kašike šećera, 150 g margarina

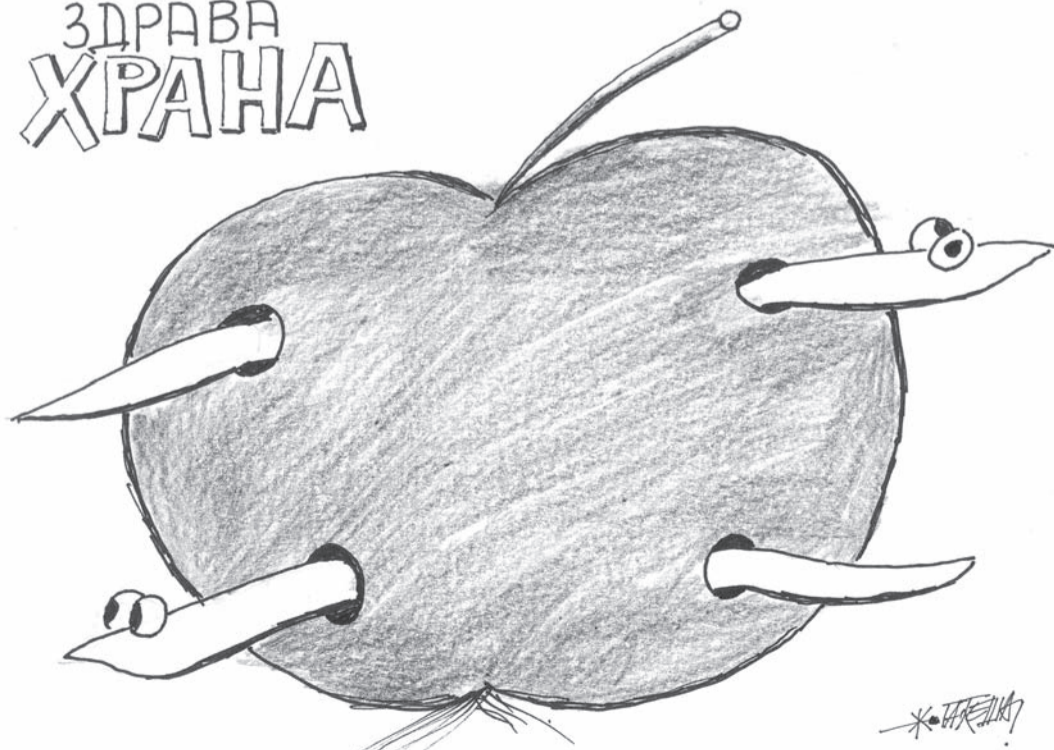
Priprema: Staviti kvasac u mlaku vodu da uskisne. Zatim ga pomešati sa brašnom, pa dodati mast i šećer, pa umesiti testo. Ostaviti testo 30 minuta, da naraste.

Razviti testo što tanje, izrendati preko njega margarin. Zatim svu četiri kraja testa preklopiti ka sredini (da izgleda kao pismo) i onda sa jednom polovinom testa preklopiti drugu polovinu, da se dobije pravougaonik.

Iseći testo na široke trake, a svaku traku iseći na trouglove. Na svaki trougao stavljati kašičicu pekmeza, pa praviti kiflice.

ЗДРАВА
ХРАНА

Promet roba na Produktnoj berzi

od 7. 11. do 10. 11. 2016.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Rast cene pšenice
- Dešavanja na svetskim berzama

Značajan rast berzanskog prometa se beleži ove nedelje. Iako je radna nedelja skraćena, promet je višestruko veći u odnosu na prethodni nedeljni period. Preko novosadske „Produktne berze“ je prometovana količina od ukupno 3.250 tona robe, odnosno 8 puta više nego prošle nedelje, dok je finansijska vrednost prometa veća za preko šest puta i iznosila je 68.220.000,00 dinara.

Iako je cena kukuruza ostala nepromenjena u odnosu na prethodni period, količinski obim trgovanja ovom žitaricom na organizovanom berzanskom tržištu se značajno uvećao. Prometovano je 2.000 tona žutog zrna, a cena je iznosila 15,00 din/kg bez PDV-a (16,50 din/kg sa PDV-om) sa klauzulom obaveznog izvlačenja do 15. decembra, odnosno 14,70 din bez PDV-a (16,17 din

sa PDV-om) za kukuruz sa vlagom do 14,3%.

Iako je cena soje u odnosu na prošlu nedelju niža za 0,33%, ove nedelje je u berzanskom trgovanju beležen rast potražnje za ovom uljaricom. Ponderisana cena zrna soje je iznosila 40,37 din (44,40 din/kg sa PDV-om).

Posle dugog perioda cenovne stabilnosti cena hlebnog zrna je u berzanskom trgovanju zabeležila rast. Cena pšenice je u odnosu na prošlu nedelju viša za 8,16% i kilogram je koštao 16,22 din bez PDV-a (17,85 din sa PDV-om). Tokom nedelje je cena ove žitarice imala rastući trend, a trgovanje je zatvoreno sa cenom od 16,25 din bez PDV-a, što je ujedno najviša cena ovogodišnjeg roda.

v.d. direktor
Miloš Janjić

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2016. vlaga 14,3%	1000	16,17	1000	16,17	-
Kukuruz, rod 2016. gratis lager do 25.12.	1000	16,50	1000	16,50	-
Pšenica, rod 2016.	50	17,38	50	17,38	+5,33
Pšenica, rod 2016.	700	17,88	700	17,88	+8,36
Soja, rod 2016.	100	44,11	100	44,11	-0,99
Soja, rod 2016.	200	44,55	200	44,55	0,00
Soja, rod 2016. vlaga 13,3%	100	44,00	100	44,00	-
Soja, rod 2016. fco-kupac	100	44,44	100	44,44	-

PRODEX

Rast cene pšenice je doprineo tome da vrednost PRODEKS-a bude viša za 2,35 indeksnih poena

u odnosu na kraj prošle nedelje, odnosno berzanski indeks danas iznosi 197,10 poena.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

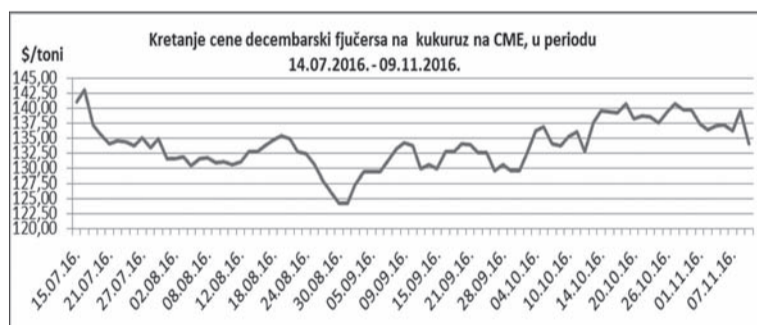
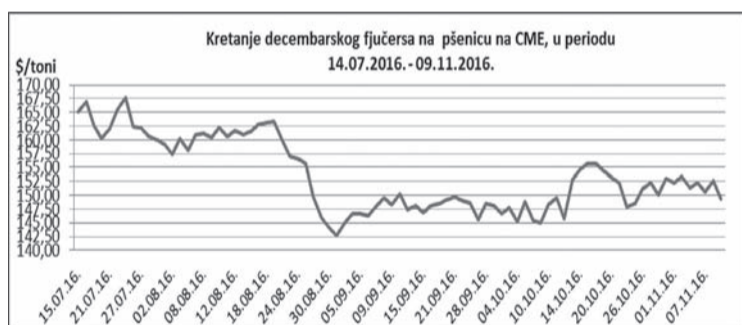
PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP, DECEMBARSKI FJUČERS 2016.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	152,20 \$/t	150,65 \$/t	152,56 \$/t	149,40 \$/t	- \$/t
Kukuruz	137,24 \$/t	136,22 \$/t	139,44 \$/t	134,09 \$/t	- \$/t

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
133,97 €t (fjučers dec 16)	130,70 €t (fjučers dec 16)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
160,75 €t (fjučers dec 16)	161,75 €t (fjučers jan 16)

U Budimpešti cena pšenice je porasla za 0,34%.

U Parizu cena pšenice je pala za 0,92%.

U Čikagu, u odnosu na prošlu nedelju, pšenica je pojeftinila za 1,31%, a kukuruz je pojeftinio za 2,12%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, nov. 16	360,61 \$/t	363,48 \$/t	368,03 \$/t	360,83 \$/t	- \$/t
Sojina sačma, dec. 16	309,00 \$/t	311,90 \$/t	315,70 \$/t	311,40 \$/t	- \$/t

U Čikagu, u odnosu na prošlu nedelju, soja je poskupela za 0,24%, a sojina sačma je poskupela za 1,63%.

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Limagrain d.o.o. Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivovodic@limagrain.com
www.limagrain.rs

SREMSKA MITROVICA • POLJOPRIVREDNO GAZDINJSTVO PAJE DEVIĆA

Uzgajivači ovaca francuske rase

U ekonomskom dvorištu porodica Paje Devića odavno gaji stoku, a odskora tu su svoje mesto našle i ovce rase Il de Frans. Domaćin ih gaji jer nisu zahtevne, ne moraju na pašnjak, a veoma su kvalitetne toвне ovce

Porodica Dević iz Sremske Mitrovice generacijama unazad živi u ovom gradu i generacijama se bavi poljoprivredom i živi od toga. Devići su bili ratari i stočari, proizvodili su kukuruz, pšenicu, šećernu repu, tovlili svinje raznih rasa, ali se od pre nekoliko godina u domaćinstvu **Paje Devića** bave i ovčarstvom.

Paja, njegova supruga i dva sina, od kojih je jedan oženjen i ima svoju pordicu, poseduju stado od 60 ovaca rase Il de Frans, a sami su ih napravili staje u ekonomskom delu dvorišta kuće u naselju Mala Bosna. U tom delu placa nemaju mnogo ni zelene trave, a kamoli pašnjak, ali za ovu rasu ovaca ispaša i nije potrebna, pa su ih zato i nabavili.

Od četiri ovce do stada

- Nabavili smo ovce od uštedjevine. Prvo smo kupili samo četiri grla, sada imamo 60 ovaca. Hranimo ih od onog što proizvedemo na svojoj zemlji, tako nam je i najisplativije. Il de Frans je toвна ovca, ne zahte-

Paja Dević

Karakteristike ovaca

Il de Frans je francuska mesnata rasa ovaca, a nastala je ukrštanjem rambuže ovaca sa ovnovima rase lester. Prvobitno je bila poznata kao Merino dišlej, da bi kasnije preovladao današnji naziv po pokrajini Il de Frans, koja se nalazi na severu Francuske. To je jedna od najpopularnijih rasa u Francuskoj.

Ova rasa ovaca pristuna je širom Evrope i sveta, uključujući i našu zemlju, a naročito posle Drugog svetskog rata. Il de Frans koristi se za ukrštanje sa domaćim populacijama. Rasa je specijalizovana za proizvodnju mesa. Rasa je ranostasna i veoma plodna. Ima veoma izražena reproduktivna svojstva. Ukoliko se gaji u odgovarajućim uslovima od 100 ovaca se u proseku dobije 160 do 170 jagnjadi.

Hranjenje ovaca

va ispust u pašu, to je štalska ovca koja ima veliki radman mesa – objašnjava Dević

Jagnji se dvaput godišnje, baš ovih dana je na Devićevoj farmi vreme drugog jagnjenja, pa će biti prinova. Ovca svoje mlado nosi pet meseci, tri meseca ga doji, a kada se sve sabere za dve godine ona se tri puta jagnji i tu je njena vrednost.

Priča o životu i poslu ne može bez podsećanja domaćina na sudbinu svoje porodice. Život je svakodnevna bitka, a to je i tradicija ove porodice. Kada su se Pajin otac i stric sšestdesetih godina prošlog veka podelili, u porodičnoj kući koja je bila u Šalabari ostao je stric, a otac je sebi novu kuću napravio u mitrovačkom naselju Mala Bosna. Na tom mestu u sadašnjoj Krajjiškoj ulici, nije bilo tada drugih kuća. Bilo je to tačno 1959. godine.

Rad za bolji život

- Uspeo je moj otac, iako u deobi nije dobio nešto veliko, da se skući radeći sa jed-

nim parom konja, vrednim rukama članova svoje porodice. Uspeo je da napravi kuću, a posle je polako kupovao šta je domaćinstvu bilo neophodno. Mi smo živeli drugačije, ali je bitka za bolji život napredak naša karakteristika – priča Paja Dević.

Po zanimanju konobar koji je mogao da radi i u Nemačkoj, ali je ostao u Sremskoj Mitrovici i radio u mnogim poznatim hotelima i restoranima u Sremu, Paja Dević je pristojno zaradjivao ali nije olako trošilo. Uvek su on i njegova supruga štedeli i razmišljali da stvore nešto više. I deca su imala svoje uštedevine, shvatili su da je uloženi novac

Gaje svinje za svoje potrebe

uvek vredan i tako su se opredelili da nabave francuske ovce.

- Sada već imamo stado. Nema-mo otkupljivača i ne trebaju nam jer plasiramo ovce na slobodno. Ovce su nam umatičene, domaćinstvo je registrovano, ali subvencije nismo dobili jer ih očekujemo od sledeće godine. Subvencijama, inače, nisam zadovoljan, smatram da država pomaže velike, a treba da pomaže male proizvođače farmere koji treba da ojačaju i da se uposle – ocenjuje Paja.

Za njega nije stvar samo raditi i imati već i zaraditi. Ima sreću da je stalno zaposlen, pa ne živi samo od ovčarstva, ali je logika ista. Oko ovaca ima posla, ali zarade baš nema, ali se nada da će je biti.

Posla se ne boje

- O ovčijoj vuni je diskutabilna priča, svodi se na kriminal. Plaćaju je 40 dinara kilogram, a jedno šišanje je 200 dinara. Sve sam radim zajedno sa čla-

novima porodice. Imam i mašinu za šišanje pa i to sami radimo, jer se ne isplati plaćati. Jedna kožica od jagnjeta Il de Frans, u rangu je Merino ovce, a košta 100 dinara. Od toga žive samo nakupci – otvoreno kaže Paja Dević.

Devići drže i svinje, pre svega za svoje potrebe. Sve što se oprasi u njihovom prasilištu ne prodaju kao prase već tove i plasiraju kao tovljenike. Tu imaju oko 1.000 dinara premije do države, ali i ona kasni. Na zemlju koju poseduju ove godine još nisu ništa dobili.

Zato su našli računicu da seju ono što treba njihovoj stoci i to im je dokazano najisplativije.

Ali, za rad na poljima treba mehanizacija. Imaju je, ali je prastara. Servisirana je, registrovana, u voznom stanju, ali odslužila svoje. Traktor je 1973. godine, a ni ostala mehanizacija nije mladja. A o nabavci nove samo se erazmišlja i odlaze do nekih boljih vremena.

Ipak Paja Dević se ne žali, a kaže da isto misle i ostali u njegovoj porodici – supruga, dva sina, snaja i dvoje unučadi. Zbog toga, pre svega, kaže da su oni srećna porodica.

Sa svojim ovcama Paja Dević je učestvovao na manifestaciji "Sremski ručak čobanski" u Bašincima gde je lane dobio pehar za stado šilježadi. Od SRP "Zasavica" je tada kao nagradu dobio magare. Učestvovao je i ove godine u Bačincima na istoj manifestaciji ali je nagrada otišla drugom uzgajivaču. Nagrade nisu toliko važne koliko uverenje Paje Devića da radi ono što treba da rade pravi sremački domaćini.

S. Đ. - M. M.

Vreme novog jagnjenja

Ovce u staji koju su sami sagradili

